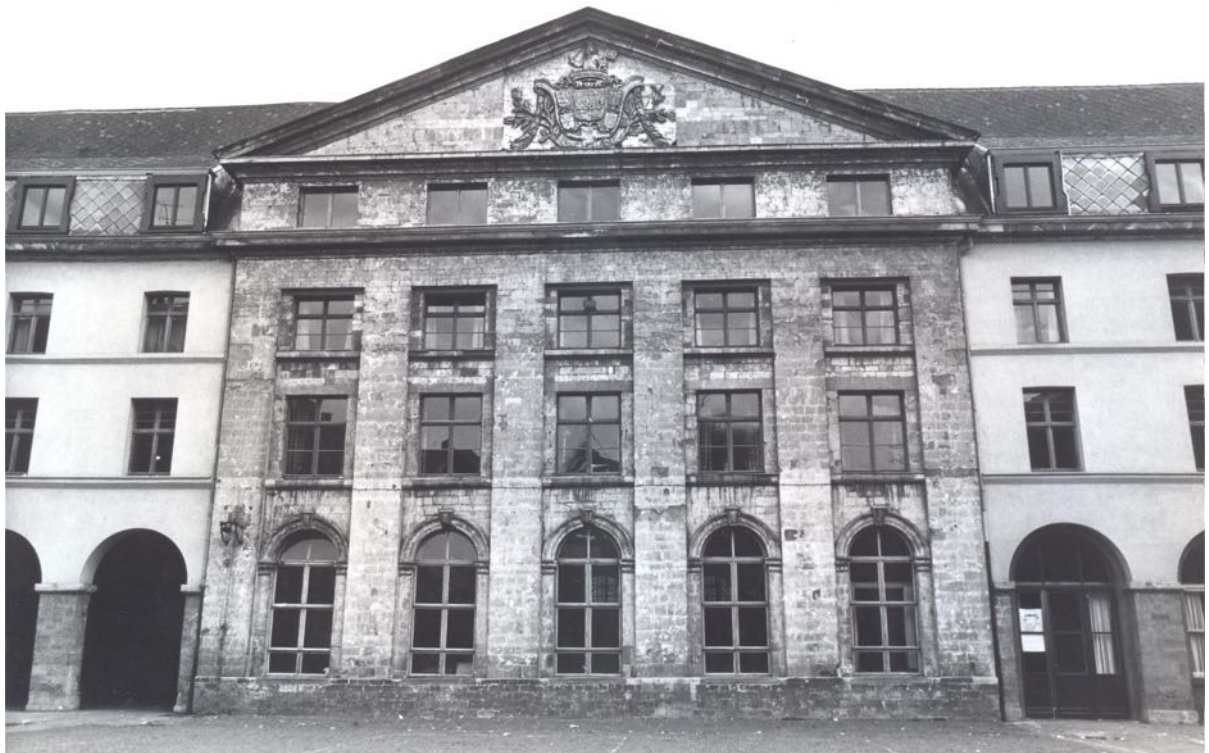

ontwerp: BEHEERSPLAN SINT-JOZEFSCOLLEGE • AALST

bouwplaats: Pontstraat 7, 9300 Aalst

opdrachtgever: VZW Iñigo Ignatiaanse scholen

16 maart 2018
Aangepast: 23 november 2018
02 mei 2019
23 mei 2019

Betreft:	Sint-Jozefscollege Aalst
Ligging:	Pontstraat 7, 9300 Aalst
Datum beschermingsbesluit:	23.10.1997
Benaming beschermingsbesluit:	3236
Als monument gerangschikt:	23.10.1997
Beheersplan opgemaakt door:	Architectenbureau Van Severen bvba Lodewijk Dosfelstraat 30 2890 Dendermonde 052/21 32 55
Opdrachtgever:	VZW Iñigo Ignatiaanse scholen
Préadvies:	25 juni 2018/19maart2019
Datum ter goedkeuring ingediend:	

Inhoudsopgave

IDENTIFICATIE	3
HISTORISCHE NOTA	5
INVENTARIS HUIDIGE TOESTAND	25
ERFGOEDWAARDEN	100
BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN	101
MAATREGELEN	106
OPVOLGING EN EVALUATIE	114
EXTRA TOEVOEGINGEN	114

1. IDENTIFICATIE

Onderwerp:	Sint-Jozefscollege
Straat en nummer:	Pontstraat 7
Postcode en gemeente:	9300 Aalst
Provincie:	Oost-Vlaanderen
Kadastrale afdeling:	1 ^{de} afdeling, sectie A2 deel 2, nr. 1249m
Datum beschermingsbesluit:	23.10.1997
Benaming beschermingsbesluit:	3236
Als monument gerangschikt op:	23.10.1997
Soort onroerend erfgoed:	Monument
Zakelijke rechthouder(s):	VZW Iñigo Ignatiaanse scholen (vroeger Sint-Jozefscollege)
Gebruiker(s):	VZW Ignatiaanse scholen (vroeger Sint-Jozefscollege)
Gevolmachtigde:	VZW Iñigo Ignatiaanse scholen (vroeger Sint-Jozefscollege)

Op het bijgevoegd kadasterplan werd de afbakening van het monument aangeduid. bijlage I.
Bron: Geoportaal

Het Sint-Jozefscollege wordt **gebruikt en beheerd door VZW Iñigo Ignatiaanse scholen**

Dit beheersplan werd opgemaakt in functie van de geplande restauratiewerken. Hiervoor werden reeds diverse dossiers opgemaakt en ingediend; bepaalde fases zijn in uitvoering.

Het beheersplan baseert zich grotendeels op de bestaande toestand voor de reeds uitgevoerde ingrepen.

Er wordt vaak verwezen naar de plannen in afzonderlijke bijlage ter verduidelijking; de documenten dienen als één geheel gezien te worden.

Zie Bijlage I: kadasterplan met afbakening van het onroerend erfgoed

Het beheersplan bevat vijf gebouwen namelijk: (de lettercode van **A** tot **H** is belangrijk in het verder verloop)

- A. Midden 17de-eeuws klasgebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat**
- B. Laat 18de-eeuws internaatgebouw**
- C. Moderne vleugel van 1937**
- D. (Niet opgenomen in beheersplan gebouwd in 1966)
- E. (Niet opgenomen in beheersplan gebouwd in 1966)
- F. Tweede kwart 18de-eeuwse kerk**
- G. Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw met 19de-eeuwse tweebeukige refter**
- H. (Niet opgenomen in beheersplan gebouwd in 1995)

Plan met aanduiding panden. Panden in kleur aangeduid zijn opgenomen in het beheersplan

2. HISTORISCHE NOTA

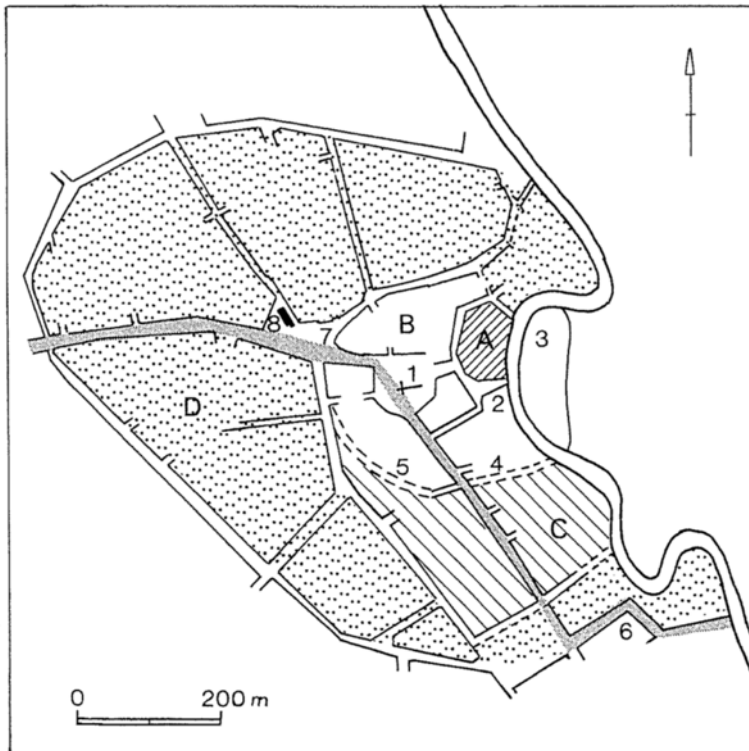
Het huidige Sint-Jozefscollege is gelegen op de linker Denderoever aan de westzijde van de Pontstraat te Aalst (fig. 1).

Fig. 1 Topografische kaart met situering van het onderzoek (rode driehoek).

Stad Aalst is ontstaan als een Karolingische domeinhoeve, die in de 9de-eeuwse eigendomslijsten van de abdij van Lobbes vermeld staat als de Villa Alost. Op basis van de latere vermelding van de term Zelhof bij de stichting van het O.L.V.-Hospitaal in de 13de eeuw, werd deze Villa Alost op die plaats gelokaliseerd. Recent onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat deze situering genuanceerd moet worden, en dat een ruimer gebied binnen de oudste stadskern in aanmerking komt.

De Merovingische bewoningssporen onder de speelplaats van het Sint-Jozefscollege maken niet alleen duidelijk dat de vroegmiddeleeuwse bewoning die de kiem vormt van het ontstaan van Aalst zich inderdaad in dat ruimer gebied bevindt, maar tevens dat de oorsprong van de Villa Alost een stuk verder teruggaait dan kon worden vermoed. Met een datering van de houtbouw in de late 5de of de eerste helft van de 6de eeuw situeert de bewoning zich reeds in de vroeg- Merovingische periode.

1 De ontwikkelingsstadia in de topografische groei van Aalst (naar D. Callebaut 1983):

- A: de Karolingische curtis;
- B: de oudste omwalde stedelijke kern;
- C: de eerste stadsuitbreiding;
- D: de laat-middeleeuwse omwalde stad;
- 1: St.-Martinuskerk;
- 2: Oude Vismarkt;
- 3: castrale motte;
- 4: verdwenen Water(?)straatje;
- 5: verdwenen Walgrachtstraatje;
- 6: handelsweg Brugge-Keulen;
- 7: Grote Markt;
- 8: schepenhuis en belfort.

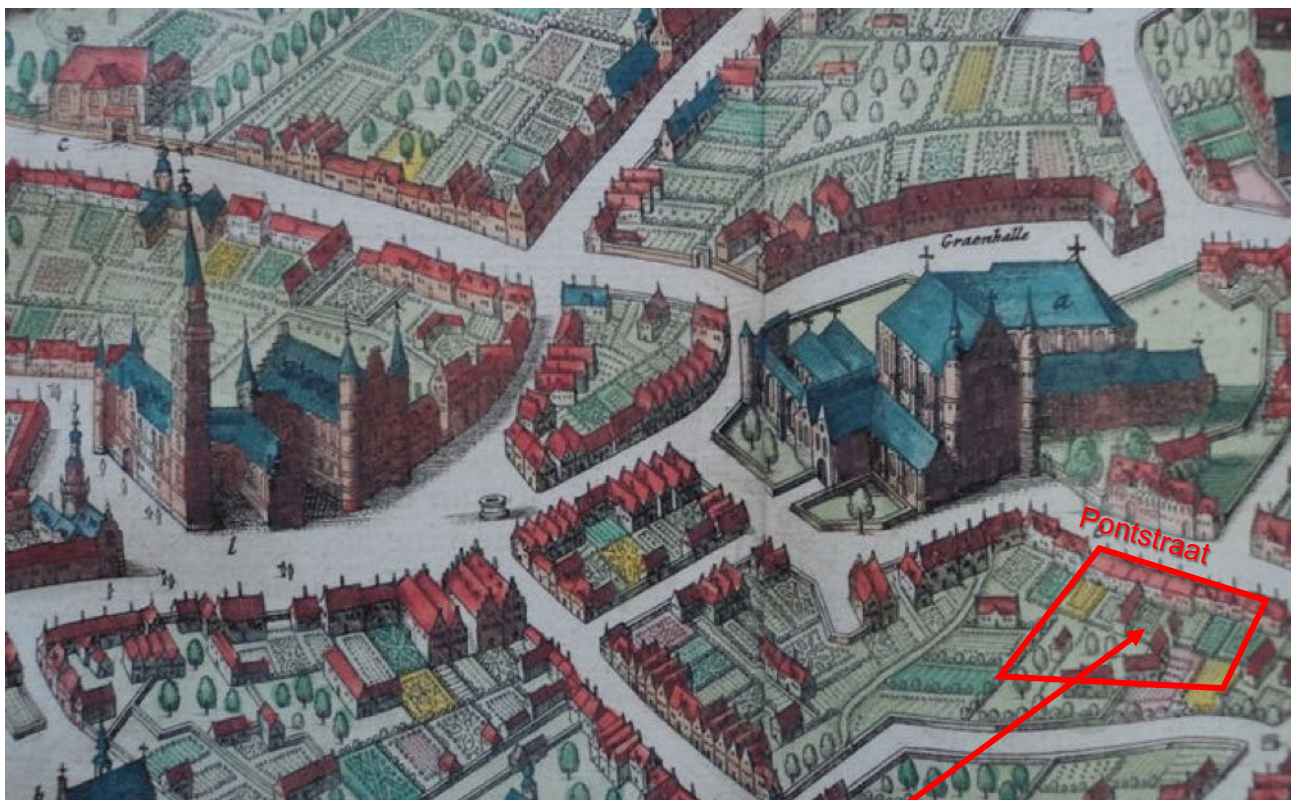
Phases of development in the topographical evolution of Aalst (based on Callebaut 1983):

- A: the Carolingian curtis;
- B: the oldest fortified town centre;
- C: the first expansion of the rampart;
- D: the late medieval fortified town;
- 1: Church of St.-Martin;
- 2: Old Fishmarket;
- 3: castral motte;
- 4: former Water(?)street;
- 5: former Moatstreet;
- 6: trade route between Bruges and Cologne;
- 7: late medieval central market place;
- 8: town-hall and belfry.

Kaart DE GROOTE K. & MOENS J. 1995

Tussen 1550 en 1560 verbleef er regelmatig een jezuïet in Aalst. De Sociëteit kon er op het einde van de 16de eeuw rekenen op de steun van Jacob Wils en zijn eerste echtgenote Maria Huysmans. Het echtpaar deed verscheidene schenkingen aan de Brusselse jezuïeten, in afwachting van de stichting van een jezuïetenresidentie te Aalst. In het begin van de 17de eeuw kwamen paters uit de Brusselse residentie tijdens de vasten en de advent preken te Aalst. In 1619 verzocht Filips Karel van Arenberg, hertog van Aarschot, de magistraat om de stichting van een college. Aanvankelijk rees enige tegenstand tegen dit plan. Binnen de orde zelf twijfelde men tussen Halle en Aalst. De aartsbisschop van Mechelen en de pauselijke nuntius gaven allebei te kennen geen voorstander te zijn van het project. De jezuïeten werden echter gesteund door de deken van het Sint-Maartenskapittel, Jacobus Beeckmans, de Aalsterse pensionaris Romaan De Visschere en burgemeester Filip Du Bosch. Op 27 maart 1620 vestigden de paters zich definitief te Aalst. Dadelijk gingen ze van start met een scola elementaria of voorbereidende klas op de eigenlijke humaniora. In 1621 richtten ze de eerste twee leergangen in. Vanaf 1624 had het college een volwaardige cyclus van vijf klassen.

Het onderwijs vond aanvankelijk plaats in de Nieuwstraat, maar tussen 1620 en 1622 kocht men een nieuw terrein aan in de Pontstraat bij de Raeme. Dit huis was destijds geschonken door Jacob Wils en zijn echtgenote. Dankzij de milde steun van de stadsmagistraat werden in 1624 de werken voor de bouw van een klooster en college voltooid. In datzelfde jaar verkregen de jezuïeten van Cornelius De Smedt een buitengoed met vijvers in Nieuwerkerken. In 1630 kochten ze een huis in de Pontstraat en twee huisjes in de Klapstraat, naast enkele kleinere erven. Ondanks financiële tekorten ging men in 1634 over tot de aankoop van twee nieuwe huizen in de Hoogstraat en de Pontstraat. Vervolgens werd het collegedomein ter beveiliging afgesloten met een muur. In 1636 werd een nieuw verworven huis ingericht ter verpleging van de zieken. Bij hun aankomst te Aalst konden de jezuïeten over een kapel beschikken in de Sint-Maartenskerk. Toen ze hun intrek namen in de Pontstraat werd hier een huiskapel ingericht. In 1637 werd deze verruimd en toegewijd aan O.-L.-Vrouw van Foy. In het begin van de 18de eeuw begon men aan de bouw van een volwaardige collegekerk. Ten gevolge van financiële problemen zou de afwerking ervan aanslepen tot 1730.

Kaart 1: Kaarten "Joan Blaeu- Alostum Vulgo Aelst" (1649) (Rood: inschatting van de locatie)

Op de kaart uit 1649 van Joan Blaeu is de locatie van het Toekomstig college te zien. Het patershuis in de pontstraat zonder refter (pand G) zou te zien zijn. Een rode pijl op de kaart duidt de vermoedelijke locatie aan. De kaart dateert van 1649 alvorens de bouw van het klasgebouw (pand A) midden 17de eeuw.

Het Aalsterse college was één van de kleinste in de Vlaamse jezuïetenprovincie. Tijdens zijn hoogdagen omstreeks het midden van de 17de eeuw telde het nauwelijks meer dan 100 scholieren, met het

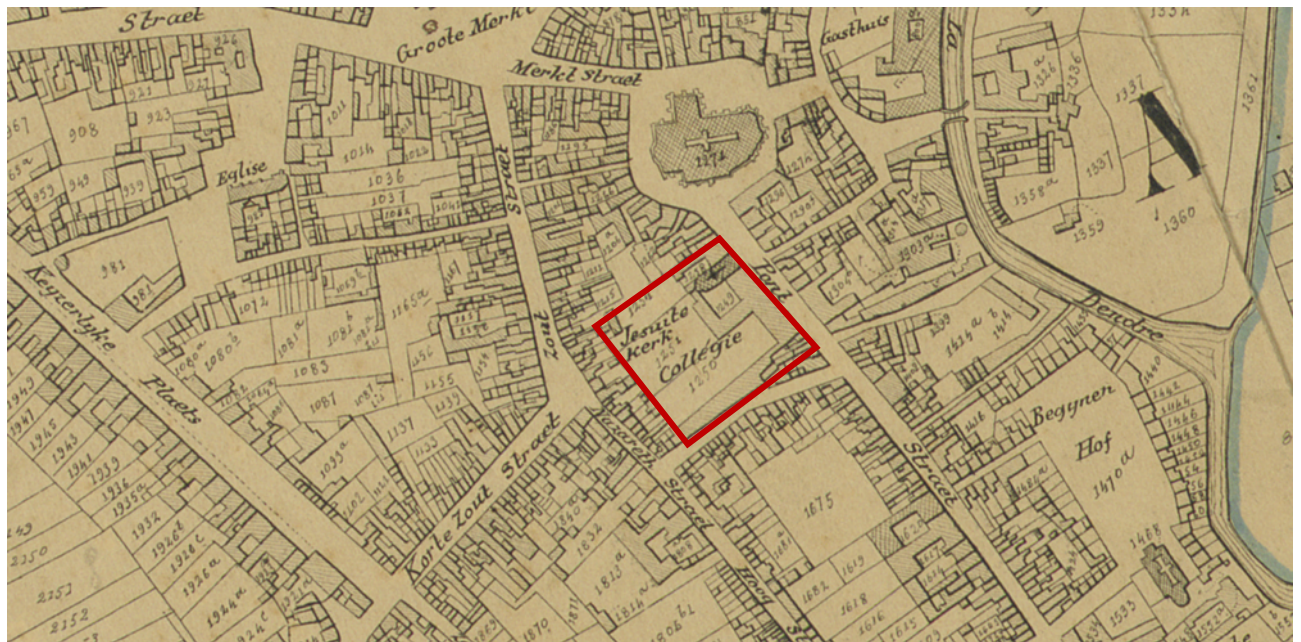
recordaantal van 116 in 1645. Tijdens de 18de eeuw daalde het scholierenbestand zoals in alle Vlaamse jezuïetencolleges. In 1761, ruim tien jaar voor de afschaffing van het college, bleven er nog 42 over. De studenten waren aanvankelijk over vijf klassen verdeeld, maar reeds in de 17de eeuw werden regelmatig jaargangen samengevoegd zodat er slechts drie of vier klassen waren. In de 18de eeuw werd deze toestand permanent. De hoogste vier jaargangen werden dan door twee titularissen onderwezen. Enkel de figuren bestond nog als klas op zich. Het college telde bijgevolg meestal drie tot vijf leraars. Soms was er één leraar Grieks die in de beide hoogste jaargangen les gaf. Onder de rectoren bevonden zich de bekende neo-Latijnse dichter Guilielmus Becanus (1659-1662) en de architect Guilielmus Van Hees (1642-1647). Jacobus Caterus, een andere neo-Latijnse dichter, was er pater minister in 1637. Michael Van Triest was vóór zijn carrière als moraaltheoloog enige tijd studieprefect van het college. Eén van de eerste en wellicht meest bekende scholieren was Antonius Van Torre, de jezuïetenpedagoog en auteur van de *Dialogi familiares*, die tussen 1626 en 1632 verscheidene prijzen behaalde in het college. Later gaf hij er zelf les. De bollandist Cornelius Smet had eveneens de *humaniora* in Aalst voltooid. Andere bekende alumni waren o.a. Joannes Sterck, de Bissegemse pastoor die in zijn geschriften Rousseau aanviel, Nicolaas-Alphonsus De Craecker, abt van Affligem, Jean Jacques Philippe Vilain XIII (°1712), econoom en filantroop, en Simon Wijnants (1669-1759), later missionaris van de Sociëteit in Nieuw-Grenada en Colombia. Onder de illustres adolescenten of studenten van voorname afkomst worden tot driemaal toe leden van de familie De Bossu vermeld. Het merendeel van de studenten van het college was afkomstig uit de omgeving van Aalst. In de beginperiode woonden er wel een aantal Noord-Nederlanders, Spanjaarden, Ieren en studenten afkomstig uit het Franstalige landsgedeelte de lessen bij.

Kaart 2: "De Ferraris" kaarten (1771-1778) (Rood: inschatting van de locatie)

Op de "De Ferraris" kaarten staat een kruis aangeduid op de locatie van het patershuis. Het klasgebouw (pand A) en de kerk (pand F) zijn nog niet op deze kaarten aanwezig maar je ziet wel dat er rond het patershuis meer bebouwing is voorzien die later weer afgebroken is.

Op 20 september 1773 verzegelden koninklijke commissarissen de collegegebouwen. Het Comité voor de opheffing van de jezuïetenorde was in de daaropvolgende jaren verantwoordelijk voor de liquidatie van de goederen. De oude gebouwen herbergden achtereenvolgens het Koninklijk college (1773-1795), het Gemeentelijke college (1796-1813), het Bisschoppelijke college (1814-1825) en de zogenaamde Hollandse school (1826-1830). Toen de jezuïeten in 1831 naar Aalst terugkeerden, konden ze het collegedomein opnieuw in gebruik nemen. De kapel en het oude klooster, beide beschermde monumenten, worden nog steeds gebruikt door het Sint-Jozefscollege.

Kaart 4: "Popp" kaarten (1842-1897)

Op de "Atlas der Buurtwegen" uit 1841 en de "Popp" kaarten uit 1842 is zowel de kerk, het patershuis (inclusief refter) en het klassengebouw (midden 17de eeuw) en internaatgebouw (laat 18de eeuw) zichtbaar. Enkel het beschermde pand uit 1937 (pand C) ontbreekt nog.

In functie van de aanleg van bufferbekkens op de speelplaats en werken aan de kelders onder gebouwdeel A werd archeologisch onderzoek uitgevoerd waardoor men een deel van de bouwgeschiedenis kan bevestigen.

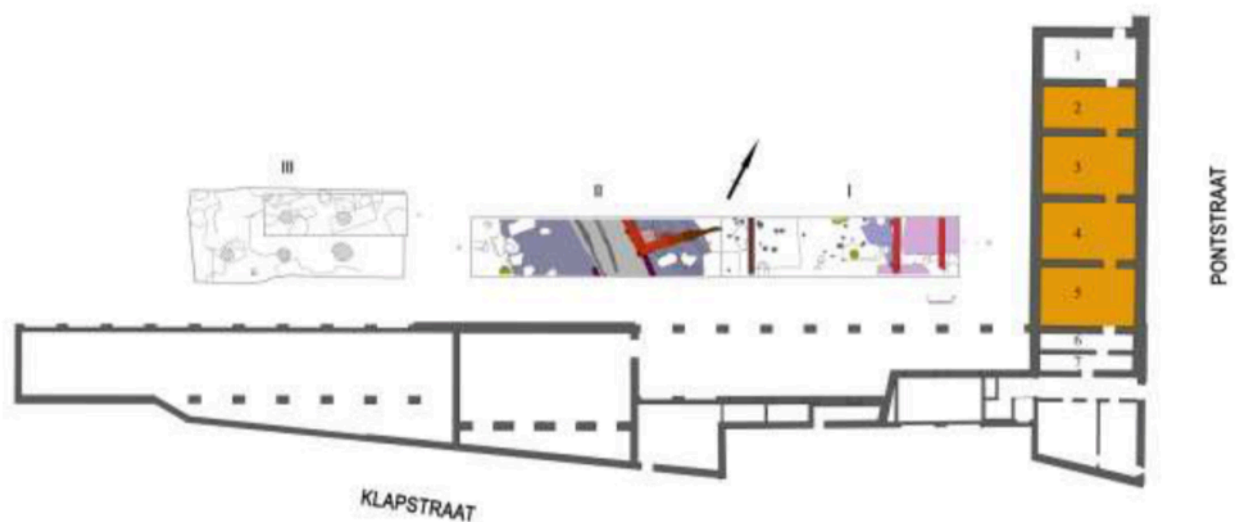

Fig. 2 Kadastraal plan met de situering van de oost- en zuidvleugel van het Sint-Jozefscollege en van de onderzochte zones op de plaats van de bufferbekkens (sleuven I-II-III) en in de kelders (kelder 2-5).

Hierbij kon vastgesteld worden dat de eerste Aalsterse stadsversterking de volledige speelplaats dwars, op de plaats waar later het verdwenen Kromme Elleboogstraatje liep. Deze stadsversterking, die dateert uit de tweede helft van de 11de eeuw, bestond uit een 3,5 m diepe gracht van ongeveer 18 m breed en een grote aarden wal met een breedte van circa 13 m. De verwachtingen van het onderzoek waren dat onder de restanten van deze wal oudere sporen zouden aangetroffen worden die dateren uit de periode van de stadswording en de prestedelijke nederzetting in de 10de-11de eeuw.

Over tweederde van het oppervlak van de oostelijke sleuf (sleuf I) werd het verwachte restant van de aarden walopwerping aangetroffen.

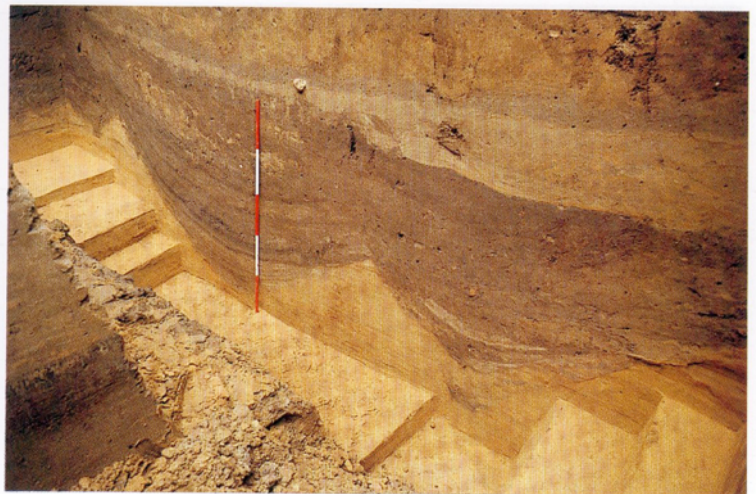
De oudste stadswal, die dateert uit de tweede helft van de 11de eeuw, was voorgaande 15 jaar reeds op verschillende plaatsen in de stad ten dele aangesneden. Het onderzoek op de zuidzijde van de speelplaats van het Sint-Jozefscollege was een unieke kans om een volledige doorsnede te bekomen van de gracht en de wal. Net als bij het onderzoek van 1994 op het noordelijk deel van de speelplaats, wees het restant van het wallichaam op een walbreedte van ongeveer 13m 6.

Ten oosten van het wallichaam werden heel wat structuren aangetroffen die informatie verschaffen over de evolutie van deze kavels aan de Pontstraat. In de 12de eeuw werden de achtererven van de woningen aan de Pontstraat, die uitgaven op de toen nog in functie zijnde stadswal, met grote leemwinningskuilen doorkliefd. Hierdoor restte van het oorspronkelijke loopvlak uit de vroege en volle middeleeuwen nagenoeg niets meer. Maar ook in de laat- en postmiddeleeuwse periodes blijft men deze terreinen sterk vergraven voor allerhande voorzieningen. Ondanks het feit dat toen de aarden versterking reeds grotendeels afgegraven was, is er toch een duidelijk grens in de hoeveelheid kuilen die opvallend samenvalt met de rand van het wallichaam. Het walrestant moet nog zeer lang als een verhevenheid op de achtererven zichtbaar geweest zijn.

Onder de vele structuren bevonden zich verschillende tonputten die als afval- of beerput gebruikt werden en die dateren van de 14de tot de 16de eeuw (fig. 31). Een grote en zeer diepe rechthoekige kuil uit de 17de eeuw werd uitgegraven voor de extractie van het dieper gelegen zand, waarschijnlijk voor de bouw van de nog bestaande oostvleugel van het jezuïetencollege aan de Pontstraat, die gebouwd is in 1634 (fig. 32). Een andere structuur die met 17de- eeuwse bouwactiviteiten van het college in verband te brengen is, betreft een grote rechthoekige, vrij ondiepe kalkkuil, die tegen een afsluitende (tuin?-)muur aangelegd was.

In de vier onderzochte kelders kwamen verschillende soms elkaar snijdende extractiekuilen aan het licht. Op basis van de beperkte hoeveelheid vondsten kunnen de meeste in de 13de of de 14de eeuw gedateerd worden. Eén kuil gaat mogelijk nog terug tot de 12de eeuw. Op deze oudste kuil na waren alle kuilen zorgvuldig binnen de keldermuren uitgegraven en volgden ook meestal de oriëntatie ervan. Dit wijst er op dat de perceelsindeling, zoals weerspiegeld in de kelderopdeling, terug gaat op de laatmiddeleeuwse kavels. Hierbij werd telkens binnen de kavel en de veronderstelde woning meerdere extractiekuilen uitgegraven voor het winnen van leem en/of zand. Dat dit een gebruikelijke praktijk was blijkt uit gelijkaardige waarnemingen te Aalst in woningen aan de Nieuwstraat en op de Hopmarkt, en in de oudste ziekenzaal van het vroegere Onze-Lieve-Vrouw Hospitaal aan de Oude Vismarkt.

In de meest zuidelijke kelder die onderzocht werd sneed een extractiekuil een duidelijk oudere kuil met een vulling van verbrande leembrokken. Opvallend is dat de schaarse hoeveelheid ceramiek uit deze laatste nog in de 12de eeuw te plaatsen is. Onder één kelder kwamen de restanten van een oudere kelder te voorschijn. Het ging om enkele bakstenen muurresten (formaat: 24 x 11 x 5,5 cm) en een gedeeltelijk bewaarde vloer uit vierkante aardewerktegels (21 x 21 x 2,7 cm). De oostmuur van deze kelderruimte is ter hoogte van deze baksteenconstructie duidelijk dieper gefundeerd, wat er op wijst dat het hier om resten gaat die de bouw van deze vleugel voorafgaan. Het gaat hier dus om de restanten van een kelder van één van de woningen die na 1620 door de jezuïeten verworven werd.

Sint-Jozefscollege: doorsnede van drie 12de-eeuwse perceelsgrachten.

Aan de zijde van de Pontstraat bestaat het Sint-Jozefscollege van noord naar zuid uit de met muurankers in 1730 gedateerde kapel, het oud collegegebouw uit 1622 en het klasgebouw⁷. Het klasgebouw zou zijn opgetrokken omstreeks het midden van de 17de eeuw; de huidige voorgevel dateert evenwel uit 1937. Onder deze vleugel bevinden zich zeven kelders, allen haaks op de Pontstraat gelegen (fig. 36: 1-7). De kelders hebben een wisselende breedte, van 1,44 m in de twee zuidelijkste kelders, tot 3,78 m in de twee noordelijkste kelders en 5,3 à 5,4 m in de drie centrale kelders. Ook de diepte van de kelders varieert. De drie zuidelijkste kelders zijn even diep (2,63 m) (fig. 36: 5-7), de twee volgende kelders liggen lager (2,98 m) (fig. 36: 3-4) en de twee noordelijkste kelders liggen opnieuw een weinig hoger (2,85 m) (fig. 36: 1-2). Alle kelders zijn overdekt met een tongewelf (fig. 37), behalve de twee noordelijke kelders die worden overspannen door een graatgewelf van twee traveeën diep (fig. 38).

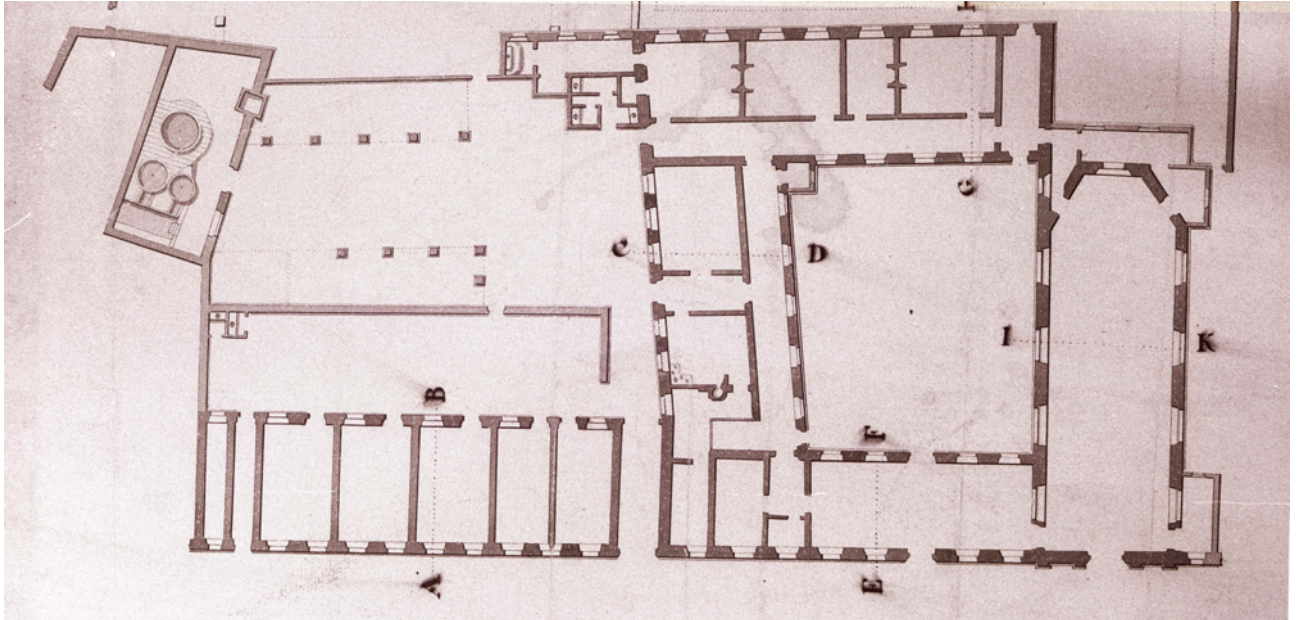
Het bouw materiaal is baksteen, hoewel verspreid ook enkele stukken natuursteen voorkomen, wellicht Lediaanse kalkzandsteen. In de twee zuidelijkste kelders wordt de doorgang in het dwarsmuurtje halverwege de kelder overdekt met een houten latei.

Uit het besluit van de archeologienota is gebleken dat de speelplaats van het Sint-Jozefscollege de belangrijkste ongerepte zone met een goed bewaard archeologisch patrimonium is uit de Aalsterse binnenstad binnen de 11de-eeuwse omwalling. Deze zone lijkt meer en meer een cruciale locatie te zijn voor een beter begrip van het ontstaan en de vroegste ontwikkeling van de stad. De nog niet vergraven delen van de speelplaats moeten dan ook met de grootste zorg gekoesterd worden. Om die reden is de volledige locatie van het Sint-Jozefscollege door het VIOE opgenomen in de lijst van de zogenaamde BEWAER-zones (Bekend Waardevol Erfgoed) en wordt het voorgedragen als een te beschermen archeologische site.

HISTORISCHE PLANNEN: PAND A, B, F en G

Vóór 1780 (pand A, F en G)

Gelijkvloers – Plan door L. Montoyer uit 1778

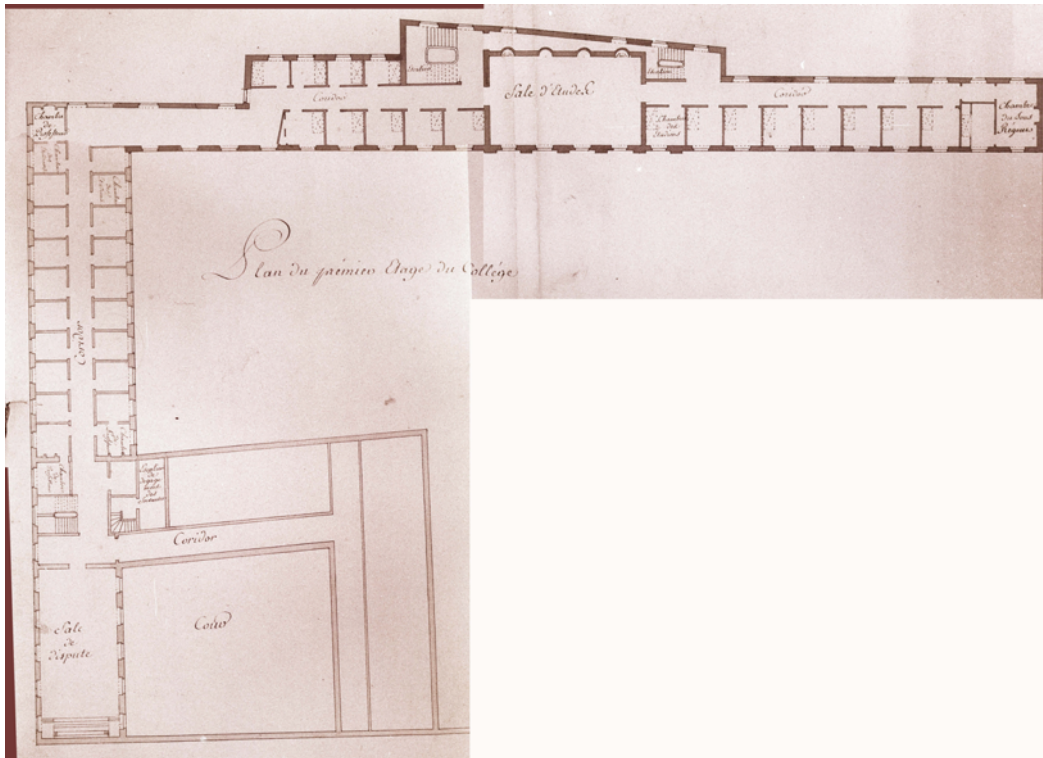

Gelijkvloers – Plan door Jan Baptist Simoens uit 1777

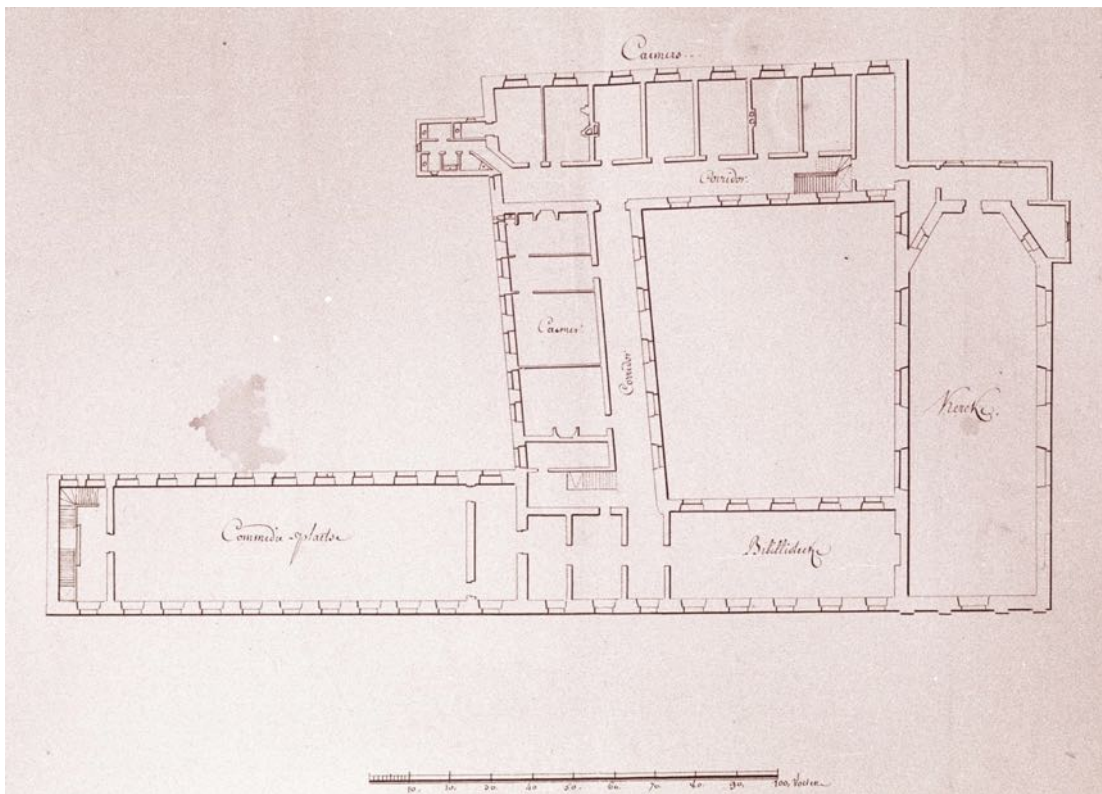

Eerste verdieping L. Montoyer uit 1778

genaamd: *Plan van de eerste stegie van het pensionaet met het project van de nieuwe caemerkens boven de scholen.*

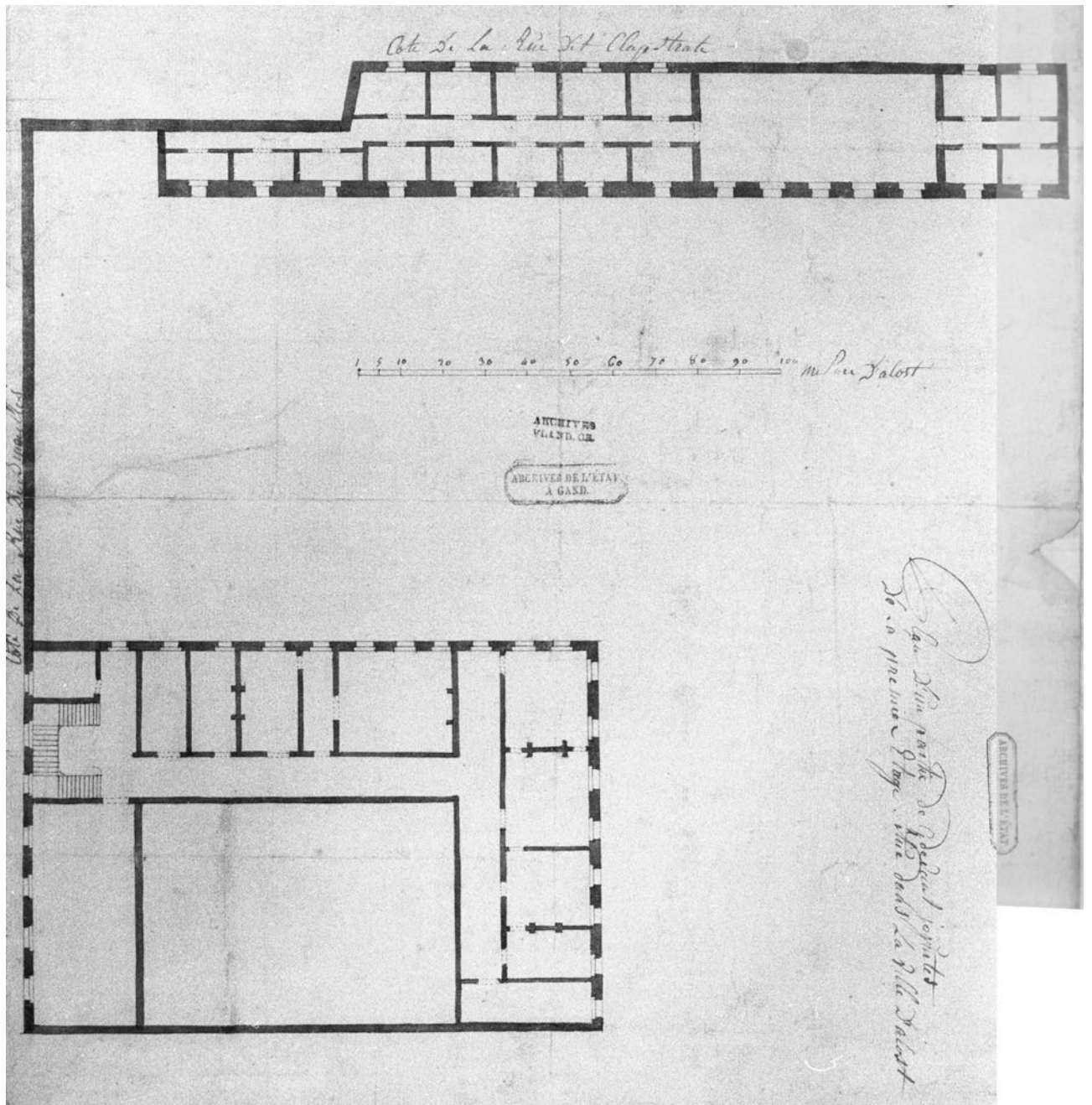

Tweede verdieping – anoniem uit 1777

Omstreeks 1870 (PAND B en G)

Eerste verdieping

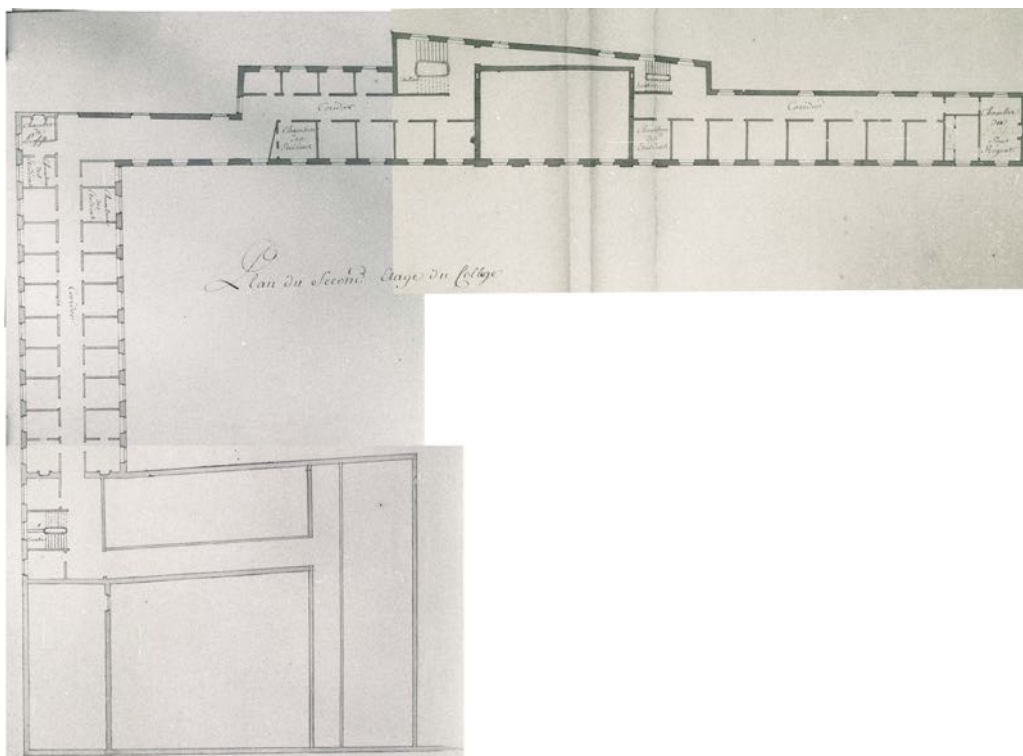

Na 1870 (Pand A, B en G)

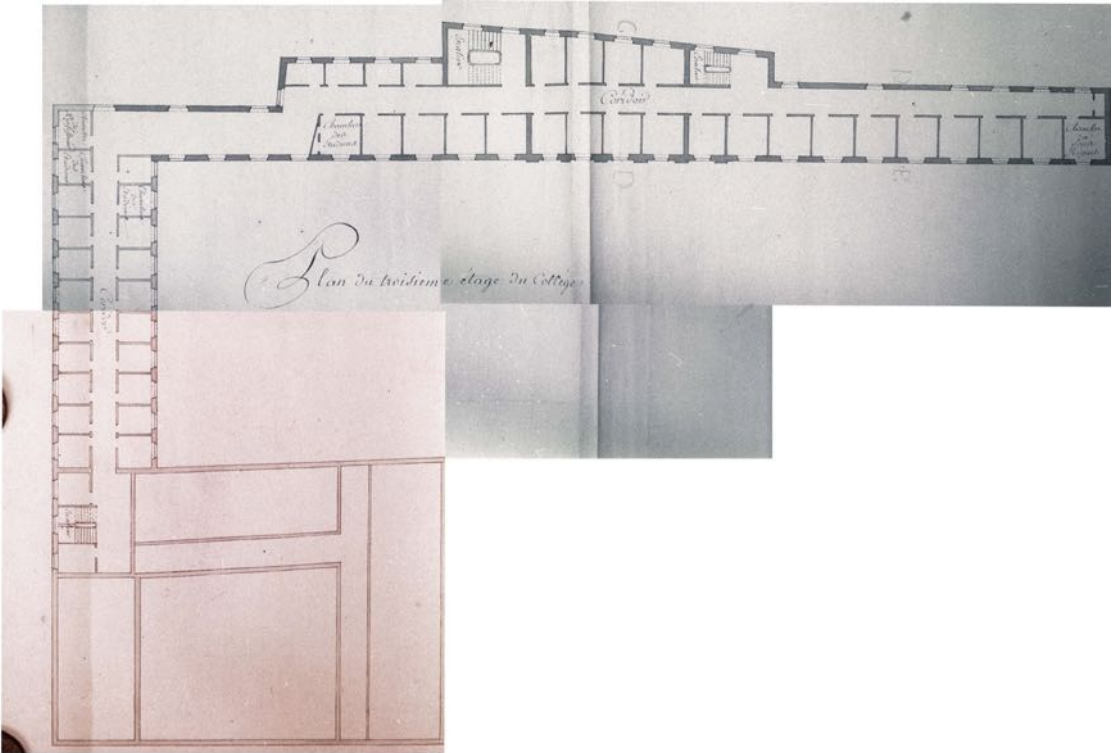
Pentekening door De comitatu Alostano uit de 18de eeuw

Tweede verdieping

Derde verdieping

GESCHIEDENIS PER GEBOUW of VLEUGEL:

- Pand A: Midden 17de-eeuws klasgebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat:

In 1625 gaven enkele vooraanstaande burgers van de stad samen met het bestuur van het land van Aalst een ruime bijdrage tot steun aan het college om een eigendom te kopen naast het patershuis. Dit pand kreeg twee verdiepingen met klaslokalen later werd de eerste verdieping verbouwd en werden er 22 internaatkamers voorzien. In 1780 werd pand B gebouwd en kreeg pand A een extra verdieping. Dit werd een mooi gebouw maar helaas heeft men in 1937 aan de straatkant een art-deco gevel aangebracht zodat het stijlvolle karakter verloren is gegaan. In 1797 werd het gebouw omgevormd tot gendarmerie nationale. Paardenstallen werden opgetrokken in de tuin op de plaats waar nu het pand B (vroegere klasgebouw) staat.

In 1814 werd het college een bisschoppelijk college. Tijdens deze periode werd de gevel van het internaatgebouw hersteld dat gediend had als gendarmerie en daarna voedermagazijn. Een latere verandering is het ontleisteren van de gevel en het mezzaninedak bovenaan. Voorheen bevonden zich hier dakkapellen.

In 1937 heeft A. Bressers de nieuwe voorgevel ontworpen voor pand A met ook ingrepen op de begane grond. De oorspronkelijke gewelven zijn nog zichtbaar. Op de hoek van pand A en B is een nieuwe verdieping op het pand gekomen.

In 1995 is een deel van pand A verdwenen en is er een nieuwe trap en constructie achter de voorgevel van Bressers gebouwd.

Afbeelding 2: Ets van de gevels van pand A en B

Achtergevel pand A met bepleistering van de begane grond en dakkapelen.

Gevel vóór de verbouwing van 1937

Achtergevel met mezzanineverdieping en ontpleistering

Achtergevel zonder afdak en bovenaan ziet men de extra verdieping op de hoek.

Gevel ontworpen door Bressers in 1937¹

1995 De voorgevel (Bressers) wordt geschoord zodat erachter de verbouwing kan plaatsvinden.

¹ Del Campe verzamelingen. (2017, oktober 12). Opgehaald van Del Campe: www.delcampe.net

- **Pand B: Laat 18de-eeuws internaatgebouw:**

Pand B wordt momenteel gefaseerd gerestaureerd door het architectenbureau Bart Uvin bvba. Zowel het interieur als het exterieur van het pand wordt aangepakt. Hiertoe werd reeds geruime tijd geleden een subsidiedossier ingediend en het inhoudelijk aspect van zowel het interieur als het exterieur werd ten gronde met Onroerend Erfgoed besproken.

De eerste en tweede fase bestonden voornamelijk uit funderings-, riolerings- en stabiliseringswerken. De derde fase die begin 2018 opstart bouwt hierop nu verder met stabiliseringswerken om het gebouw structureel veilig te maken in functie een vernieuwd internaat. De afwerking vormt een vierde fase.

Tijdens het Oostenrijkse bewind werd in 1780 het internaatgebouw als voorbeeld van een streng-classicistisch gebouw naar ontwerp van L. Montoyer in het laatste kwart van de 18de eeuw gebouwd, oorspronkelijk met slechts twee verdiepingen, met centraal gedeelte in zandsteen onder driezijdig gevelfronton met wapenschild van het graafschap Aalst, met later aangebrachte mezzanineverdieping onder mansardedak, op het gelijkvloers rondboogvensters die bij de zijrisalieten als rondboogarcaden worden herhaald en in de Klapstraat streng gesloten bakstenen gevel. Dit gebouw was een zeer imposant gebouw dat in die tijd zeer vooruitstrevend en modern was. Dit college was het eerste college op het vasteland waar elk inwonende leerling een eigen kamer had. Dit zorgde mede voor de bekendheid van het college naast de strenge opvoedingsnormen. Het lokte leerlingen uit verschillende regio's binnen Europa en sommigen kwamen zelfs van andere werelddelen. Rond 1937 zijn de hoge boogvormige vensters van de studiezaal vervangen door twee lagen met rechthoekige vensters. Het inwendige van het gebouw werd heringericht en aangepast.

Historische afbeeldingen Pand A en B⁴

Historische afbeeldingen Pand B (1950)

⁴ Del Campe verzamelingen. (2017, oktober 12). Opgehaald van Del Campe: www.delcampe.net

Historische afbeelding Pand A en B uit 1917.

Het klaslokaal in het middelste travee van pand B op de begane grond.

Klaslokaal werd reeds afgebroken; nu bevindt gebouw H zich op deze locatie.

Kapel in het middelste travee op de eerste verdieping van pand B.

Foto midden pand B - 1943 en 1981

Foto pand B - 1943 en 1981

Foto speelplaats 1911

Foto's pand A en B uit 1950

- Pand C: Moderne vleugel van 1937:

In 1937 werd een nieuwe schoolvleugel naar ontwerp van architect A. Bressers, als voorbeeld van Nieuwe Zakelijkheid, gebouwd. Dit gebeurde samen met de nieuwe bekleding van de oude gevel in de Pontstraat. In 1964 werden alweer verruimingswerken uitgevoerd waardoor de panden op de hoek van de Pontstraat zijn afgebroken en nieuwe panden in de plaats kwamen. Deze zijn niet opgenomen in het beheersplan.

Historische foto Pand C

- Pand F: Tweede kwart 18de-eeuwse kerk:

In 1730 werd de kerk gebouwd in bak- en zandsteen, voorbeeld van een typisch barokke kerkarchitectuur in de stijl van de Jezuïetenkerken, waardoor wordt aangetoond hoe deze barokstijl nog in de 18de eeuw in onze gewesten levendig was, ofschoon de interieurafwerking van deze éénbeukige kerk met driezijdig koor meer aanleunt bij de voor deze tijd geldende "classiciserende" stijl met veeleer sobere afwerking waarbij het accent wordt verlegd naar het barokke altaar en de ovale, van festoenen voorziene schilderijen. De kerk is het werk van Pater Jan Boele die gedurende 17 jaar econoom was van het college. In 1975 werd de voorgevel gerestaureerd. Deze kerk is het enige exemplaar van barokstijl in Aalst.

Gevels in de Pontstraat (foto rechts is genomen rond 1908)

*Souvenir d'Aalst. — N° 16. — L'Eglise des RR. PP. Jésuites.
Kerkinterieur omstreeks begin 20ste eeuw*

²² www.delcampe.net

- Pand G: Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw

Dit collegegebouw dient als voorbeeld van barokarchitectuur uit het eerste kwart van de 17de eeuw, met stijkenmerken die ruim een eeuw later bij de bouw van de kerk werden overgenomen. Dit pand fungeerde oorspronkelijk als patershuis. In 1716 werd aan het patershuis een kleine annexe toegevoegd, de refter. (Zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)

Pand G: 19de-eeuwse tweebeukige refter:

In 1716 werd aan het paterhuis een refter gebouwd met later boven deze refter nog een ziekenkwartier. (Zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)

Refter in het eerste klassengebouw van 1622 na de vergroting in de 19de eeuw.

19de-eeuwse tweebeukige refter

3. INVENTARIS HUIDIGE TOESTAND

- Fotoreportage
- Opmetingsplannen bestand
- Luchtfoto/kadasterplan/schematisch grondplan
- Cultuuroederen

Binnen dit beheersplan worden enkele elementen van het Sint-Jozefscollege in detail besproken. De overige gebouwdelen hebben geen erfgoedwaarde.

De panden die binnen het beheersplan vallen zijn:

- A. Midden 17de-eeuws klasegebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat**
- B. Laat 18de-eeuws internaatgebouw**
- C. Moderne vleugel van 1937**
- D. (Niet opgenomen in beheersplan)
- E. (Niet opgenomen in beheersplan)
- F. Tweede kwart 18de-eeuwse kerk**
- G. Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw met 19de-eeuwse tweebeukige refer**
- H. (Niet opgenomen in beheersplan)

Kaart 5: Plan met aanduiding panden

PAND A: Midden 17de-eeuws klasgebouw met moderne voorgevel in de Pontstraata. Algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context**Midden 17de-eeuws klasgebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat**

Oorspronkelijk telde dit volume negen traveeën onder zadeldak met latere toevoeging van de mansardeverdieping (kunstleien). Er is een verankerde bakstenen achtergevel op plint van witte natuursteen bewaard met zandstenen vlakke kordons tussen de penanten als markering van de bouwlaag en een zandstenen daklijst. Rechthoekige vensters in omlijstingen van zandsteen met kwarthol voorzien van onderdorpels soms vernieuwd met hardsteen en een latere rondboogpoort en rechthoekige deuren (voorheen vensters) openen de gevel. Het aansluitend rechtergebouw van twee traveeën en vijf bouwlagen onder schilddak (gebakken pannen) heeft een achtergevel op natuurstenen plint, zandstenen hoekstenen en vlakke kordons en rechthoekige vensters in zandstenen omlijstingen. Het volume werd in 1937 voorzien van een nieuwe voorgevel (andere zijde of straatzijde).

b. Beschrijving van de verschillende elementen

EXTERIEUR

1. Dak

Het hoofdgebouw wordt gekenmerkt door het mansardedak met asbesthoudende kunstleien. De nok en goten zijn in zink uitgevoerd.

De originele dakstructuur is nog aanwezig. Deze is uitgevoerd in Europese eik. Het behelst een A-spant met gebogen spantbenen. Deze zijn in redelijk goede staat.

Houten dakstructuur Pand A

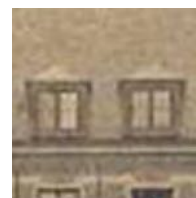
Het aansluitend rechtergebouw (hoekgebouw pand A en pand B) van twee traveeën en vijf bouwlagen heeft een relatief recent gerestaureerd schilddak met zwarte dakpannen. De dakpannen bevinden zich in goede staat. De gecementeerde geprofileerde kroonlijst bevindt zich in goede staat.

Daken van pand A

Ter hoogte van de speelplaats is boven en onder het mansardedak een bakgoot in zink aanwezig afgewerkt met licht geprofileerde randlat in hout. Het schrijnwerk bevat geprofileerde raamomlijstingen en is sterk verweerd. Er bevinden zich negen dakramen op het dak. Deze zijn niet origineel. Het dak is in een recentere fase in de 20ste eeuw opgehoogd met een mansardedak voor de slaapkamers eronder. In 1908 stonden hier dakkapellen.

Daken van pand A

De dakdichting bevindt zich in redelijk staat. De randplanken en raamomlijstingen zijn verweerd. De onderdorpels van de ramen zijn veelal rot. De aansluitingen, gootkleding en afvoeren in zink zijn niet overal meer in orde.

Ter hoogte van de voorgevel is onder het onder het mansardedak geen goot aanwezig. De kroonlijst in zandsteen/blauwe hardsteen werd afgeschuind en voorzien van druiplijst in zink. Boven de mansardegevel is een bakgoot aanwezig in zink, afgewerkt met gecementeerde kroonlijst in zandsteen.

2. Gevelzijde speelplaats

Huidige gevel pand A langs de speelplaats

Gevel in baksteen met kalkvoegen. De gevel wordt gekenmerkt door speklagen, dagkanten en kroonlijst in natuursteen. Op het gelijkvloers werden enkele dagkanten in natuursteen reeds verwijderd en ingevuld met baksteenmetselwerk met cementvoegen. Dit is zeer slordig uitgevoerd. De rechthoekige vensters met omlijstingen van zandsteen zijn met een kwarthol voorzien van onderdorpels soms vernieuwd met hardsteen. De zandstenen omlijstingen en speklagen zijn sterk verweerd en verkleurd. De zandstenen zijn plaatselijk aan vervanging toe. De plint is in betere toestand maar ook daar zitten stenen die verweerd en verkleurd zijn. Ook hier is reiniging nodig vooral bij de dekstenen van de plint. De zandstenen plint is reeds eerder vernieuwd geworden.

Onder de bakgoot bevindt zich een geprofileerde lijst in natuursteen.

De gevelankers zijn roest, zitten los en zijn beschadigd. Op enkele plaatsen zijn er ook gevelankers verdwenen.

20ste eeuwse wentelramen met enkel glas bevinden zich in relatief goede staat. De onderdorpels zijn vaak rot. Het schrijnwerk is vrij recent en niet origineel. Ondanks het feit dat de beglazing nog van goede kwaliteit is, zal ze toch worden vervangen, zij het beperkt om technische maar wel om thermische/ecologische redenen.

Het metselwerk bevindt zich in minder goede staat, er zijn reeds verschillende minder geslaagde herstellingen en wijzigingen uitgevoerd. De sporen van het wijzigen van de raamopeningen zijn duidelijk zichtbaar. De natuursteen is doorgaans licht verweerd.

3. Gevelzijde Pontstraat

Voorgevel, pand A

betonrot kunststeen in de voorgevel

Kunststeenelementen

cementage mansardedak

Erkers links en rechts

Buitenschrijnwerk in de voorgevel

Buitendeur inkom links in staal, buitendeur midden en buitendeur rechts onder erker.

(Beter foto's toevoegen)

De gevel aan de Pontstraat is opgetrokken in bruine baksteen in 1937 door architect A. Bresser als voorbeeld van de Nieuwe Zakelijkheid. Het ontwerp voor de nieuwe gevel is sober, eenvoudig en statig. Aan de linker en rechterzijde van het gebouw bevinden zich inkompartijen met daarboven een uitstekende erker.

Erker links: bestaat uit drie bouwlagen en is opgebouwd uit baksteen met stijlen en lintelen in kunststeen. De raamdorpels zijn uitgewerkt in blauwe hardsteen. De erker stopt onder de kroonlijst van hoekgebouw AB en is bovenaan afgewerkt met dekstenen in blauwe hardsteen. De erker bevindt zich algemeen in redelijke staat. De kunststeen vertoont evenwel betonrot en de dekstenen dienen hervoeugd te worden. Onder de erker een uitgewerkt portaal in kunststeen. Bovenaan de erker zijn twee vlaggenmasten aanwezig.

Erker rechts: halfronde erker uitgewerkt met glas-in-lood ramen en monelen in kunststeen. De dorpels onder de glas-in-loodramen bestaan uit blauwe hardsteen. De lintelen boven de ramen in kunststeen bevinden zich in slechte staat. De dekstenen bovenaan de erker, vermoedelijk ook in kunststeen, werden afgewerkt met zink. Onder de erker een sobere deur in hout.

Inkom aan de linkerzijde van de erker rechts: Uitgewerkt met sober portaal in kunststeen. Het portaal met bovenaan een sluitsteen.

De verbouwing van de gevel beperkt zich tot de zone onder de goot. De bouwlaag boven de goot werd gecementeerd, alsook de zijgevel uiterste links. Hoekgebouw AB is bovendaks ook volledig gecementeerd tot aan de kroonlijst. De geprofileerde kroonlijst (vermoedelijk in zandsteen) is volledig gecementeerd.

De kroonlijst van pand A is in zandsteen en de bakgoot is uitgewerkt in blauwe hardsteen, gelijkaardig aan de goten van Pand B.

De bruine baksteen is licht verweerd maar in het algemeen in goede staat. Enkel bij de afvoer rechts is een lekkage. De kroonlijst in zandsteen is licht verweerd. De plint is uitgewerkt in blauwe hardsteen en bevindt zich in goede staat. In de plint zijn raampjes aanwezig die uitgeven op de achterliggende kelders. In de voorgevel zijn de sierelementen uitgewerkt in kunststeen. Het betreft kunststeen of -beton. Op enkele plaatsten is betonrot op te merken en is de wapening in de kunststeen zichtbaar. Algemeen bevindt de kunststeen zich nog in redelijke staat op enkele kleine scheuren en verkleuringen na.

Ter hoogte van de inkomdeuren zijn de traptreden voorzien in blauwe hardsteen. Deze zijn in goede staat.

Op de bovenste verdieping is de gevel gecementeerd. Vermoedelijk werd hier een ringbalk geplaatst tijdens de verbouwingen in 1937, teneinde de bestaande goten op te vangen. Hier en daar komen scheuren en verkleuringen voor.

Het bestaand schrijnwerk in hout dateert uit 1937. Het bevindt zich nog in redelijke staat. De deuren van de inkom links zijn uitgewerkt in staal.

Het glas is overal enkel glas. In de voorgevel komt gekleurd glas in lood voor.

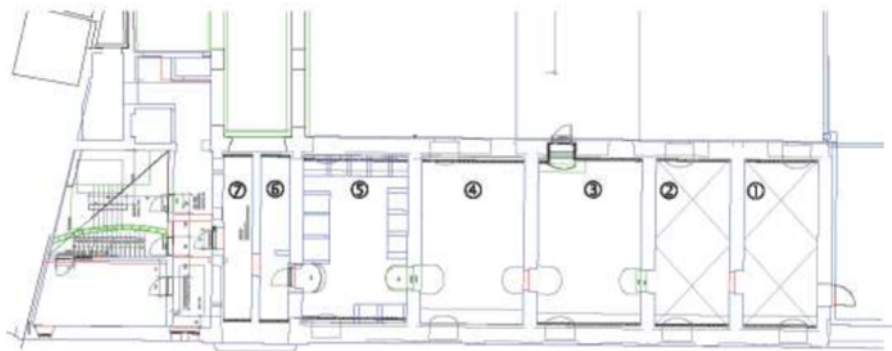
Echter is het glas aan de voorgevel op enkele plaatsen gebroken of gescheurd, ook het gekleurde glas in lood.

INTERIEUR

1. Kelder:

De kelders zijn overdekt met tongewelven, behalve de twee noordelijke kelders die worden overspannen door een graatgewelf van twee traveeën diep. De kelders zijn opgebouwd uit baksteen, hoewel verspreid enkele stukken natuursteen voorkomen, wellicht kalkzandsteen. In de twee zuidelijkste kelders wordt de doorgang in het dwarsmuurtje halverwege de kelder overdekt met een houten latei.

Het metselwerk heeft een zeer onregelmatig verband met vooral koppen en baksteenbrokken groter dan een kop. De gewelven zijn vrij regelmatig gemetseld in kops verband. Voor het tongewelf werd een kleiner baksteenformaat toegepast.

plan kelder

Derde noordelijke kelder, gezien naar het westen.

2. Gelijkvloers:

2.1. Inkomzone:

Cementtegels dateren uit 1937.

inkomhal

Onderaan de muren is er schade aan het pleisterwerk ten gevolge opstijgend vocht. Het geprofileerd pleisterwerk van het gewelf bevindt zich in goede staat. De consoles onderaan de gewelven zijn in goede staat. De gewelven en kalkbepoistering zijn authentiek. Deze zijn in goede staat op enkele kleine zettingscheurtjes na. Op het gelijkvloers is de toestand van de binnenwanden in goede staat. Hier en daar zijn kleine zettingscheurtjes zichtbaar.

consoles gelijkvloers

Het bestaand binnenschrijnwerk dateert uit 1937. Het 17de eeuwse schrijnwerk is totaal verdwenen. Het betreffen houten deuren met gekleurd glas-in-lood en gebogen bovenlicht met zijramen. Deze deuren komen ook voor zonder de toegevoegde zijramen errond zoals zichtbaar op de foto. In de gang is een vleugel deur met glaspanelen aanwezig met gebogen bovenlicht. In het bovenlicht komt geëtst glas voor.

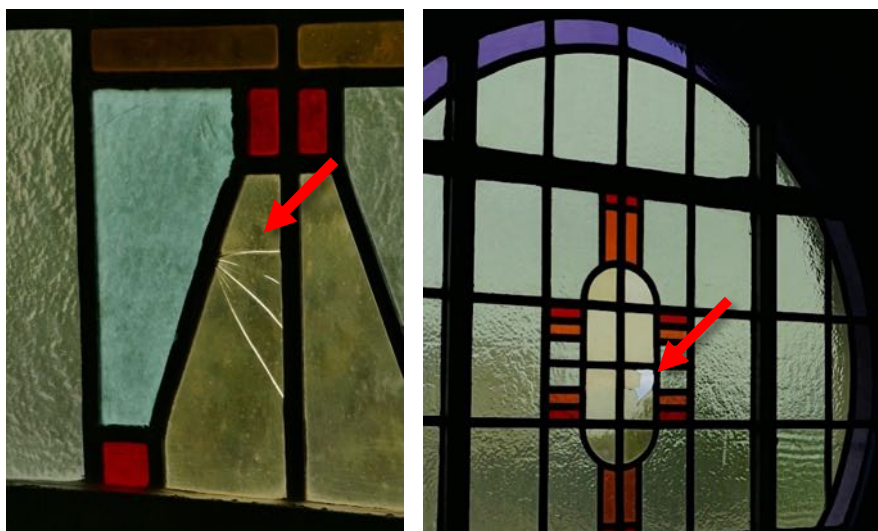
schrijnwerk gelijkvloers

schrijnwerk gelijkvloers

Beglazing van de binnendeuren en binnenramen in hoekgebouw AB (inclusief het inkomloket aan de ingang kant Pontstraat) en in het grensgebied tussen hoekgebouw AB en vleugel A: deze binnenschrijnwerkelementen zijn uitgevoerd met glas-in-lood, in voornamelijk gebroken wit en warmgeel. Het glas vertoont beschadigingen op verschillende plaatsen, dit ingevolge het jarenlange gebruik van de desbetreffende binnenschrijnwerk elementen. Hier volgt een inventaris van de waargenomen beschadigingen:

- Deur Centrum voor Leerlingen Begeleiding (CLB) in vleugel A: 1 verticaal strookje glas is stuk.
- Deur hall/receptie: 2 ruitjes stuk en 1 ruitje verdwenen.
- Grote dubbele deur naar inkom Pontstraat: 9 ruitjes stuk.
- Kleine dubbele deur tussen hall en inkomhal: loodroede onderaan rechts is verdwenen + 2 nieuwe ruitjes in helder glas in geplaatst + 2 ruitjes zijn stuk.
- Dubbele deur naar klaslokaal: geen gebreken.
- Loketraam: 3 ruitjes stuk.

Gescheurd en gebroken glas in voorgevel

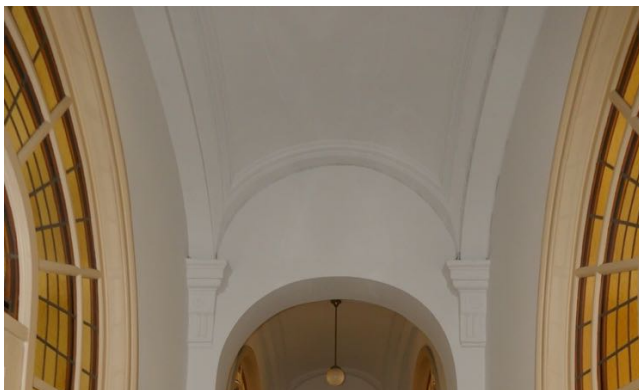
2.2. Gang en kamers

Cementtegels dateren uit 1937. De binnenwanden van het pand zijn bepleisterd boven een zwarte natuurstenen plint. De afwerking is in relatief goede staat. In één ruimte is een dennenhouten verhoogde plint geplaatst.

gang gelijkvloers

Het pleisterwerk bevindt zich goede staat. Hier is minder schade van opstijgend vocht op te merken. De consoles onderaan de gewelven zijn in goede staat.

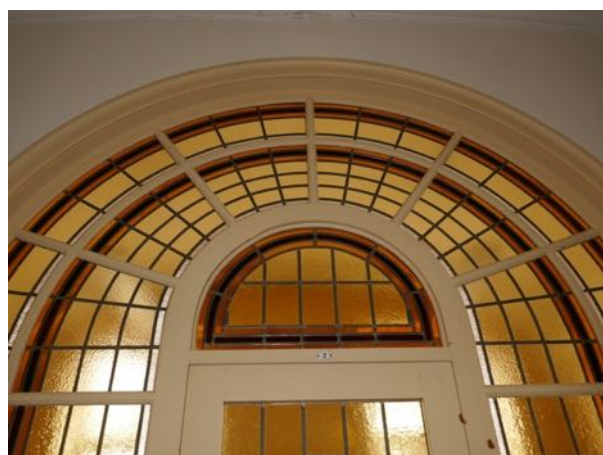

Gescheurd en gebroken glas in voorgevel

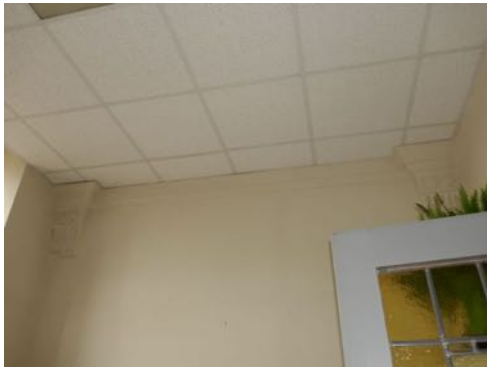
Het bestaand binnenschrijnwerk dateert 1937 met glas-in-loodramen. Het betreft houten deuren met gekleurd glas-in-lood en gebogen bovenlicht met zijramen. Deze deuren komen ook voor zonder de toegevoegde zijramen errond zoals zichtbaar op de foto. In de gang is een vleugel deur met glaspanelen aanwezig met gebogen bovenlicht. In het bovenlicht komt geëtsd glas voor.

glas-in-lood binnenschrijnwerk

In de aangrenzende kamers is de tegelvloer doorgaans in slechte staat en bestaat hij grotendeels uit gerecupereerde tegels, aangevuld met verschillende andere tegels. Vele tegels zijn gescheurd of ontbreken. Vaak werd er kunststofbevloering over gelegd. In enkele ruimtes zijn valse plafonds geplaatst.

Vals plafond op het gelijkvloers

3. 1ste verdieping:

De eerste verdieping bestaat uit een gang met aan beide zijde kamers. Hier zijn weinig authentieke elementen bewaard. De huidige bevloering in keramische tegels in de gang en parket in de kamers. De lambrisering en deuren in hout zijn ook recent. De bovenlichten zijn vermoedelijk 20ste eeuws. In enkele kamers zijn evenwel nog plafonds met kalkpleister en sierlijsten aanwezig. De originele moerbalken zijn nog aanwezig.

In de gang en in enkele kamers werd een vals plafond aangebracht.

gang en kamer met geprofileerd plafond

4. 2de verdieping:

Tweede verdieping (vroeger 'Commedie-Plaetse'):

De tweede verdieping bestaat uit een gang met aan beide zijde kamers, net zoals de eerste verdieping.

De huidige bevloering in de gang bestaat uit kunststof, eronder is een plankenvloer aanwezig. In de kamers ligt ook een plankenvloer. De lambrisering is recent en van mindere kwaliteit. De deuren van de kamers zijn soms nog 18de-eeuws. De deuren dragen echter niet meer de originele kleur en sluitwerk is vervangen geweest. Boven de deuren is een bovenlicht voorzien met een kruisvenster. Overal ontbreken er wel één of meerdere ruiten.

De deuropeningen zijn vermoedelijk wel nog 18de eeuws. De originele moerbalken in eik zijn nog aanwezig en dateren uit de 17de eeuw. Op enkele plaatsen zijn deze omkast en/of ingepleisterd.

kamer en gang 2de verdieping

moerbalken 2de verdieping

Zoals op de 1ste verdieping zijn er nog enkele kamers plafonds met kalkpleister en sierlijsten.

5. 3de verdieping:

De tweede verdieping bestaat uit een gang met aan beide zijde kamers, net zoals de onderliggende verdiepingen.

De huidige bevloering in de gang en in de kamers bestaat uit kunststof, vermoedelijk is hieronder een plankenvloer aanwezig. De lambrisering is recent en van mindere kwaliteit.

De deuren van de kamers op deze verdieping zijn van waarde omdat deze nog 18de-eeuws zijn. De deuren dragen echter niet meer de originele kleur en het sluitwerk is ook vervangen. De deuren en het bovenlicht is geel geverfd nu. Boven de deuren is een bovenlicht voorzien met een kruisvenster. Overal ontbreekt er wel één of meerdere ruiten net zoals de verdieping eronder.

Hal derde verdieping

De originele moerbalken en dakstructuur zijn nog aanwezig. Deze is uitgevoerd in Europese eik. Het behelst een A-spant met gebogen spantbenen.

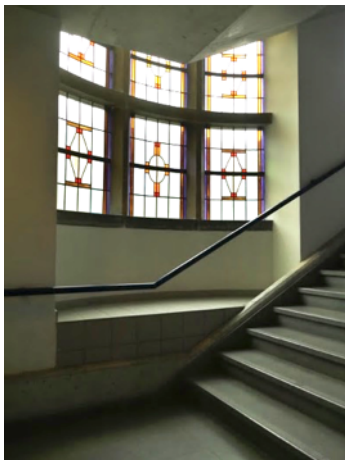
Het plafond is bekleed met grenen.

Hal derde verdieping en spantbeen

6. Binnentrappen / Loopbruggen :

Op het gelijkvloers zijn enkele optreden aanwezig in blauwe hardsteen. De overige trappen in het pand zijn toevoegingen van 1995. Deze komen niet overeen met de voorgevel en zijn zuiver functioneel. Aangezien deze comfortabele nieuwe trap een belangrijke circulatie-as vormt en voldoet aan de brandveiligheidsnorm zal deze sowieso worden behouden.

Trappenhal pand A

PAND B: Laat 18de-eeuws internaatgebouw

Fronton van pand B

a. Algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context

Laat 18de-eeuws internaatgebouw

Pand B is een indrukwekkend classicistisch gebouw naar ontwerp van L. Montoyer van 1779-1782. Oorspronkelijk drie, maar verhoogd tot vier bouwlagen (ook breedhuis aan de Klapstraat). Het centrale gedeelte van vijf traveeën onder zadeldak met zandstenen gevelbekleding aan de speelplaats is in nagenoeg oorspronkelijke staat bewaard. Het gebouw wordt gekenmerkt door een pilasterindeling en een entablement met mezzaninevensters bekroond met een groot driehoekig fronton met het wapenschild van het graafschap Aalst (het mooiste van de drie nog bestaande exemplaren). De rondboogvormige benedenvensters hebben vlakke onderdorpels, posten opgevat als pilasters en geprofileerde driuipijsten met sluitsteen. De oorspronkelijke kapel met rondboogvensters op de bovenverdieping werd verbouwd tot twee bouwlagen met rechthoekige vensters met lekdrempels. In het verlengde bevinden zich de zijvleugels van drie bouwlagen en telkens negen traveeën, onder een mansardedak (leien). Het gaat om een bepleisterde gevel met een galerij van rondbogen op zandstenen vierkante pilasters (bakstenen tongewelven), die in de rechtervleugel verbouwd zijn tot rondboogvensters en -deuren. Verder worden de gevels afgewerkt door eenvoudige kordons tussen de bouwlagen en rechthoekige bovenvensters. In de Klapstraat bevindt zich de achtergevel van vier bouwlagen voorzien van latere rechthoekige vensters met hardstenen onderdorpels en een gedichte rechthoekige deur met zandstenen hoekstenen.

b. Beschrijving van de verschillende elementen

Pand B wordt momenteel gefaseerd gerestaureerd door het architectenbureau Bart Uvin bvba. Zowel het interieur als het exterieur van het pand wordt aangepakt. Hiertoe werd reeds geruime tijd geleden een subsidiedossier ingediend en het inhoudelijk aspect van zowel het interieur als het exterieur werd ten gronde met Onroerend Erfgoed besproken.

De eerste en tweede fase bestonden voornamelijk uit funderings-, riolerings- en stabiliseringswerken. De derde fase die begin 2018 opstart bouwt hierop nu verder met stabiliseringswerken om het gebouw structureel veilig te maken in functie een vernieuwd internaat. De afwerking vormt een vierde fase.

EXTERIEUR

1. Dakbedekkingen

Het dak van pand B is volledig afgewerkt met asbesthoudende ruitleien.

Fronton van pand B

Langs de zijde van de speelplaats wordt de gevel gekarakteriseerd door een centraal deel met tympanon onder zadeldak en onderliggend vijf traveeën. In het verlengde bevinden aan beide zijden zijvleugels van drie bouwlagen en telkens negen traveeën, onder een mansardedak. De nok en de goten zijn uitgevoerd in zink. Zowel de leien als de onderdelen in zink bevinden zich in slechte staat en zijn dringend aan vervanging toe.

Er bevinden zich 18 houten ramen in het mansardedak. In 1908 waren hier dakkapellen aanwezig.

Het pand heeft enkele schoorstenen uitgevoerd in baksteenmetselwerk. Deze zijn niet meer in gebruik.

Ter hoogte van de klapstraat werd het dak voor een deel verhoogd. Deze ophoging werd relatief recent uitgevoerd. Voorts vallen hier verschillende soorten dakgoten op te merken; zowel bakgoten als hanggoten in zink. De randlatten zijn doorgaans in zink uitgevoerd.

Naast erosie van algemene aard ingevolge de ouderdom van het monument heeft het gevelmetselwerk schade geleden door waterinfiltraties van bovenuit, dit ten gevolge lekken in het dak en de dakgoten. Deze erosie heeft ook het voegwerk in het algemeen aangetast, waardoor voegen in het bijzonder van de gevel aan de Klapstraat zijn uitgespoeld.

Kroonlijst pand B

Regenwaterafvoer pand B

Dak van pand B

Er zijn geen genormeerde klimhaken aanwezig.

Er is een (niet meer conforme) vluchtladder voorzien op de binnengevel.

Ladder bevestigd aan de binnengevel van pand B

2. Gevel speelplaats:

gevel speelplaats

Vleugel links en rechts:

De gevel is eind 20ste eeuw bekleed met gevelmateriaal in kunsthar spleister met kwartskorrels. Dit systeem werd rechtstreeks op het metselwerk geplaatst en valt niet te verwijderen zonder de bestaande bakstenen te beschadigen. Onder de ramen op de eerste en de twee verdieping is een lijst aanwezig. De dorpels van de ramen liggen boven deze lijst. Vermoedelijk is niet altijd zo geweest maar er zijn geen foto's meer beschikbaar van hoe dit voor de laatste gevelrenovatie was.

De dorpels zijn hoofdzakelijk in blauwe hardsteen uitgevoerd. Het gelijkvloers bestaat uit een gaanderij van rondbogen op zandstenen vierkante pilasters en bakstenen kruisgewelven. De pilasters zijn sober en zijn onderaan uitgewerkt met een sokkel en bovenaan met kapiteel. De geprofileerde kroonlijst bestaat uit natuursteen. Boven de kroonlijst is een bakgoot aanwezig in blauwe hardsteen met geprofileerde randplank in hout.

kruisgewelven met baksteenpatroon

De bakstenen gewelven van de gaanderij zijn aan de onderzijde gecementeerd met een reliëf (knipvoegen) waarbij een baksteenpatroon wordt nagebootst. Dit stemt echter niet overeen met het onderliggende, structurele baksteenpatroon van het gewelf.

De boog van de gewelven is van bij de aanvang te plat geconcipeerd waardoor de gewelven doorzakken, vooral op de lijn van de muur van de gang.

Op de wanden van de gaanderij is cementering aanwezig met steenmotief.

De ramen zijn 19de eeuws en zijn in slechte staat. De onderdorpels zijn rot. De beglazing van de buitenschrijnwerken aan de kant van de speelplaats bestaat uit enkele beglazing.

De voluten zijn een reproductie van de originele voluten die in de mansardes van vleugel A terug te vinden zijn.

De mansardes op vleugel B zijn een toevoeging uit 1937 ter vervanging van de originele dakkapellen.

De ramen en raamdeuren op het gelijkvloers onder de gaanderij zijn volgens de originele onderverdeling gemaakt.

Buitenschrijnwerk achtergevel

Buitenschrijnwerk achtergevel

Ramen gevel langs binnenkoer

De middentravee:

De middentravee is aan de buitenzijde in zandsteen. Deze is plaatselijk verweerd. Er werden in het verleden reeds minder geslaagde herstellingen uitgevoerd die storend zijn voor het gevelbeeld. De raamdorpels op de eerste en de tweede verdieping werden reeds vervangen in blauwe hardsteen. Boven de kroonlijst bevindt zich een fronton in zandsteen met wapenschild. Hiervan werden de geprofileerde lijsten reeds vervangen in blauwe hardsteen. De plint is ook uitgevoerd in zandsteen. Ter hoogte van het gelijkvloers zijn geprofileerde raambogen aanwezig met sluitsteen en geprofileerde consoles.

3. Gevel klapstraat:

Het metselwerk van de gevel aan de Klapstraat bestaat uit rode baksteen waar voorheen een kaleilaag op aangebracht was. Het metselwerk aan de klapstraat is in vrij slechte staat.

Het gevelmetselwerk is op een aantal plaatsen gebarsten en/of vervormd vanwege de zettingen en de structurele vervormingen van het monument. Het metselwerk vertoont op diverse plaatsen barsten, gaten en vervormingen ingevolge de hierboven aangehaalde redenen. De dragende muren zijn opgebouwd met licht gebakken en relatief brosse bakstenen. Mede hierdoor zijn scheuren ontstaan op diverse plaatsen, waarbij de grote trappenhall de belangrijkste scheuren vertoont. Niet-oorspronkelijk of nieuw metselwerk werd doorgaans zonder verband ingevuld.

Gevel klapstraat met metselwerk in slechte staat

Aan de kant van de Klapstraat zijn een aantal ramen voorzien van diefijzers in smeedijzer. De diefijzers zijn op enkele plaatsen ingemetseld en op andere vrijstaand. Het smeedwerk is op verschillende plaatsen aangetast, de verankeringen in de muur zitten los.

Gevelankers aan de kant van de speelplaats zijn momenteel niet zichtbaar. Enkele gevelankers in Klapstraat zijn verdwenen. De nog aanwezige gevelankers zijn vervormd en/of aangetast.

Gevel Klapstraat met smeedwerk en ingemetselde ankers

Het schrijnwerk in hout ter hoogte van de speelplaats is in slechte staat. De huidige verflaag bladert af en de onderdorpels zijn rot. Evenwel zijn in de gevel aan de kant van de Klapstraat in het recente verleden (wanneer?) een aantal nieuwe houten ramen geplaatst die geolied zijn. Door hun beperkte ouderdom zijn deze buitenschrijnwerkelementen nog in relatief goede staat. De huidige ramen zijn maximaal 30 jaar oud.

INTERIEUR

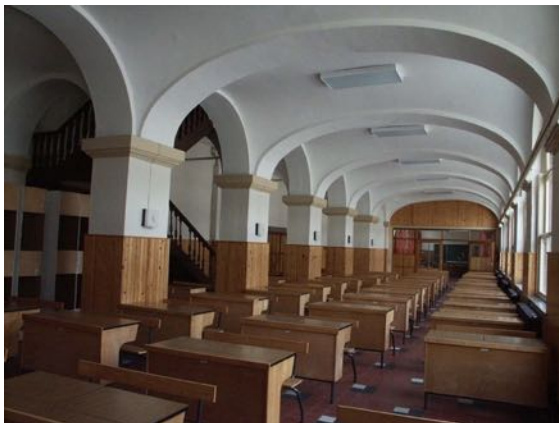
1. Gelijkvloers

De binnenwanden op het gelijkvloers bestaan uit gemetselde muren met een kalkpleisterlaag. De gewelven zijn afgewerkt met geprofileerd lijstwerk en consoles.

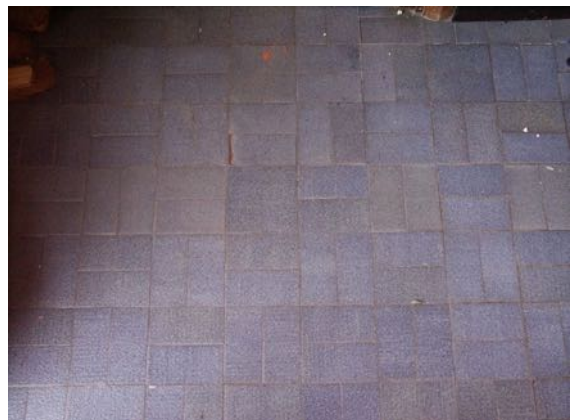

Klaslokaal van het gelijkvloers voor en na strippen van afwerklaag

Er komen drie soorten vloeren voor. In de klaslokalen ligt een cementtegelvloer in een patroon met rode, oranje, zwarte en witte cementtegels. In een ander klaslokaal zijn grijze cementtegels gebruikt. In de hal is een vierkante blauwe harsteen als vloer gebruikt in bloklegvorm. Deze vloeren worden/werden tijdens de werken gedemonteerd en later teruggeplaatst.

Klaslokalen van het gelijkvloers

Klaslokaal van het gelijkvloers met grijze cementtegelvloer

Gang op het gelijkvloers met natuurstenenvloer

Vloer wordt tijdens de werken bewaard

Pand B beschikt over originele vleugeldeuren met glaspanelen en gebogen bovenlicht. Deze deuren zijn van waarde en worden behouden.

Binnendeuren op het gelijkvloers

2. 1ste verdieping

De binnenwanden op de eerste verdieping bestaan uit stijlenwanden in hout met invullingen in metselwerk. Het geheel afgewerkt een kalkpleisterlaag. De gewelven zijn afgewerkt met geprofileerd lijstwerk en consoles.

Kamers van de eerste verdieping voor en na het strippen van de afwerkklagen

De vloer van de eerste verdieping bestaat uit tegels zowel op de gangen als op de kamers. In enkele kamers en op het einde van de gang is ook houten beplanking gebruikt als vloer.

Er bevinden zich bijna overal verlaagde plafonds. De bovenliggende plafonds bestanden grotendeels uit troggewelven. Deze werden intussen grotendeels verwijderd en vervangen door nieuwe gewapende betonvloeren dit in functie van stabiliteit van het gebouw.

De deurtypes verschillen sterk. De bovenlichten boven de deuren van de internenkamers zijn uitgevoerd in heldere beglazing. Sommige ruitjes ontbreken. Sommige andere ruitjes zijn gebarsten.

Deuren van de eerste verdieping

3. 2de verdieping

De binnenwanden op de eerste verdieping bestaan uit stijlenwanden in hout met invullingen in metselwerk. De vloer is bekleed met vast tapijt in de gangen. Op de kamers zijn afgewerkt met cementtegels en plankenvloer.

Er bevinden zich bijna overal verlaagde plafonds. De bovenliggende vloeren zijn nog troggewelven.

Kamers van de tweede verdieping

Hal van de tweede verdieping

4. 3de verdieping

De vloeren op de kamers zijn plankenvloeren dezelfde als deze op verdieping 2.

Hal van de derde verdieping voor en na het stippen van de afwerklaag

In de gang op de derde verdieping was een waardevolle lambrisering aanwezig die werd gedemonteerd tijdens de werken en die grotendeels teruggeplaatst zal worden behalve in de zone waar de brandtrap komt. Deze wand komt oorspronkelijk uit Congo en is door een pater van het college naar hier verhuisd.

Lambrisering op de derde verdieping

De deurtypes verschillen sterk. Er zijn nog enkele oudere types aanwezig. De vleugeldeuren in de lambrisering zijn authentiek.

Deuren van de derde verdieping

5. 4de verdieping

De deuren op de vierde verdieping zijn recente modellen.

De houten dakstructuur bestaat uit met Europees eiken A-vormige dakspanten. Vele onderdelen zijn intussen vernieuwd en hersteld.

De bestaande houten balken in eik vertonen zones welke verzwakt zijn hetzij door waterinsijpeling, hetzij door ongedierte, hetzij door initiële kwaliteitsgebreken. Deze balken behoren tot de basisstructuur van het gebouw, met name vooral als draagbalken voor de hoogste verdieping, tevens de trekkers voor de grote dakspanten.

Europees eiken dakstructuur; Afb. 3: Eikenhouten balk in een van de internaatkamers

6. Binnentrappen

Er zijn twee monumentale houten trappen aanwezig. De ene is een bredere variant van de andere. De breedste trap is nu weggehaald om deze te beschermen tijdens de werken. Deze wordt teruggeplaatst en langs de onderzijde brandwerend behandeld. Deze trap is authentiek wat zijn vorm en inplanting betreft. Dit valt af te leiden uit archivalisch materiaal, meer bepaald uit "Plan du Bâtiment du Collège de la ville d'Alost – 3 Pieces"³.

De trap stond nog steeds op de plaats waar op hij bovenvermelde plannen staat ingeplant. De aard en de constructiewijze van de trap en zijn bordessen en zijn bijhorende elementen (ballusters, handgrepen, ...) bevestigen eveneens het authentieke en historisch belangrijke aspect van dit interieurelement.

De andere trap is nog ter plaatse aanwezig en blijft behouden.

³ Rijksarchief Gent K&P nr. 949 uit "Aalst in Kaart, Beeld, Prent p. 141 nr.204 Plannen van College S.J. Aalst einde 18° eeuw

Monumentale trap in pand B

Ontmantelde trap die bewaard wordt tot na de werken en nog gerestaureerd wordt

Monumentale trap in pand A

PAND C: Moderne vleugel van 1937**a. Algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context⁴****Moderne vleugel van 1937**

De schoolvleugel van 1937 biedt een vernieuwende ruimtewerking door de ruime, goed verlichte toegang met trap en de ruime gangen waarop de klaslokalen uitgiven. Het geheel is sober uitgewerkt met het accent op licht en ruimte. Deze vleugel is een voorbeeld van Nieuwe Zakelijkheid, hier toegepast bij een schoolgebouw, en gekenmerkt door een contrast tussen horizontaal gelede lagere vleugels en een verticaal opgaand centraal (hoek)accent met afgeronde hoekpartij. Uit dezelfde periode dateert ook de nieuwe voorgevel aan de Pontstraat, geplaatst vóór het klasgebouw uit het midden van de 17de eeuw.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Sint-Jozefscollege* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/216> (geraadpleegd op 2 oktober 2017).

b. Beschrijving van de verschillende elementen

EXTERIEUR

Het pand is een ontwerp van A. Bressers, als voorbeeld van de nieuwe zakelijkheid.

Voor de gevel en dakrestauratie werd reeds een restauratiedossier opgemaakt en goedgekeurd door onroerend erfgoed. (Gevel- en dak restauratie G37) Dit wordt uitgevoerd door Van Looygroep nv.

1. Dakbedekkingen

De platte daken zijn uitgevoerd met een hellingsbeton en een roofingafwerking. De dakdichting bevindt zich in heel slechte staat. Een deel is nog losliggend voorzien met grindbelasting. Het vernieuwde deel ligt deels los en met blazen. De bestaande regenwaterafvoeren zijn te klein gedimensioneerd, er is geen druiplijst ter hoogte van de dekstenen en er zijn geen spuwers aanwezig.

Dakdichting met grindbelasting

De dekstenen in beton zijn aangetast door mossen en korstmossen. De voegen zijn opengevoren.

Dekstenen in beton

Er zijn enkele bovendakse opgemetselde schouwen aanwezig. De dekstenen zijn verweerd en de aansluitingen in lood zijn in slechte staat of verdwenen.

2. Gevels

Het oppervlak van de bruine parementsteen is sterk vervuild en vertoont op verschillende plaatsen vorstschade. Doordat de raamdorpels onvoldoende uitsteken zijn hier afloopsporen. De voegen zijn op verschillende plaatsen losgebarsten door vorstschade.

Baksteenmetselwerk van pand C

Ter hoogte van de ramen zijn elementen in kunststeen aanwezig. Deze vertonen op verschillende plaatsen betonrot. De schade aan de stijlen is minder groot dan de schade aan de lintelen in kunststeen. Algemeen zijn deze sterk vervuild.

De lintelen boven de ramen zijn uitgevoerd in beton. Hierbij is de bovenzijde afgewerkt met gietbitumen. Deze dichtingslaag is op heden grotendeels verdwenen waardoor het beton niet meer beschermd is snel gedegradeerd.

Raamlateien

Ter hoogte van de trappenhal is de kolomindelingen van de ramen staan voor de structurele prefabkolommen in 2 delen die een deel van de vloer dragen door middel van balken die erop aansluiten. Zij springen aan de buitenzijde nog eens 10cm in ten opzichte van de betonlatei boven de ramen. Aan de binnenzijde zijn zij cilindervormig afgewerkt.

Reeds behandelde wapening bij de trappenhal

De kolomindelingen van de ramen staan voor de structurele prefabkolommen in 2 delen die een deel van de vloer dragen door middel van balken die erop aansluiten. Zij springen aan de buitenzijde nog eens 10cm in ten opzichte van de betonlatei boven de ramen. Aan de binnenzijde zijn zij cilindervormig afgewerkt. Deze kolomindelingen vormen sterke koudebruggen.

Beschadigde kolom in kunststeen

De vensterbanken zijn vervaardigd uit gewapende kunststeen, soms gelijk met het onderliggende metselwerk, waardoor geen afdruipt mogelijk is en al het water op de vensterbank over het parement loopt. Deze betonnen elementen hebben de kleur van blauwe steen. De voorzijde is voorzien van een frijnslag.

Reeds behandelde zichtbare wapening

Ter hoogte van de speelplaats zijn er lisenen aanwezig die ongeveer 11cm uitspringend ten opzichte van de rest van het parement. Bovenaan de lisenen steekt een laag beton uit ten opzichte van de rest van de gevel. Bovenaan is een horizontaal vlak dat is aangetast zoals de andere horizontale vlakken van het gewapend beton.

Het smeedwerk bevindt zich in relatief goede staat maar dient roestwerend behandeld te worden.

De leuning met deurtje aan de 'Engelse koer' bevindt zich in relatief slechte staat

De vlagmasten bevinden zich in relatief goede staat

De dakladders bevinden zich in relatief goede staat, doch zijn niet meer genormeerd.

Deurtje aan de "Engelse" koer met roest en huidige dakladders

Het buitenschrijnwerk dat uitsteekt op de speelplaats is nog origineel. De meeste ramen hebben nog de originele raamkrukken in bakeliet. Aan de achterzijde werd het schrijnwerk reeds vervangen door nieuw schrijnwerk in pvc. Enkel op het gelijkvloers is nog één oud raam aanwezig. Het origineel schrijnwerk bestaat uit profielen in grenenhout.

INTERIEUR

1. Kelder

De binnenwanden en kolommen zijn opgebouwd uit beton. Het pleisterwerk is op verschillende plaatsen beschadigd. In de kelder kampt men nog steeds met indringend grondwater in de muren. Dit dient aangepakt te worden.

Kelderverdieping met feestzaal en aula

In de “kwartenrefter” en bij de grote trappenhal licht een mozaïekvloer met tegeltjes in verschillende kleuren. De vloer in de overige ruimtes zijn uitgevoerd in cementtegels of is de betonvloer zonder afwerking zichtbaar.

Vloer in de “kwartenrefter” en bij de grote trappenhal

Het plafond is uitgewerkt met een betonstructuur. Deze wordt best behouden. Ook bevinden zich in het plafond soms glasdallen die het licht van de verdieping erboven doorlaten. In de feestzaal is een vals plafond geplaatst.

Betonstructuur in de kelder

Glasdallen in het plafond van de kelderverdieping; Feestzaal op de kelderverdieping

Het plafond is uitgewerkt met een beton. Ook bevinden zich in het plafond soms glasdallen die het licht van de verdieping erboven doorlaten. In de feestzaal is een vals plafond geplaatst.

Betonstructuur in de kelder

Glasdallen in het plafond van de kelderverdieping;

Feestzaal op de kelderverdieping

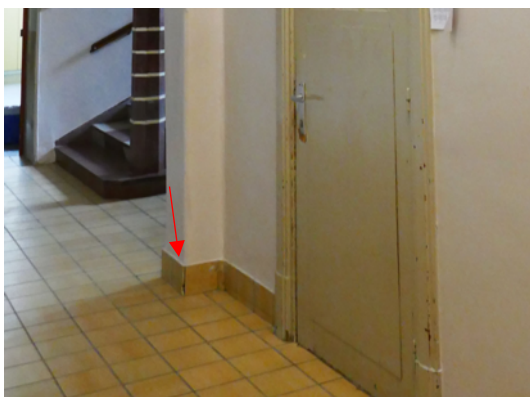
2. Gelijkvloers

De binnenwanden zijn gemetselde wit bepleisterde wanden in goede staat.

Hal van het gelijkvloers

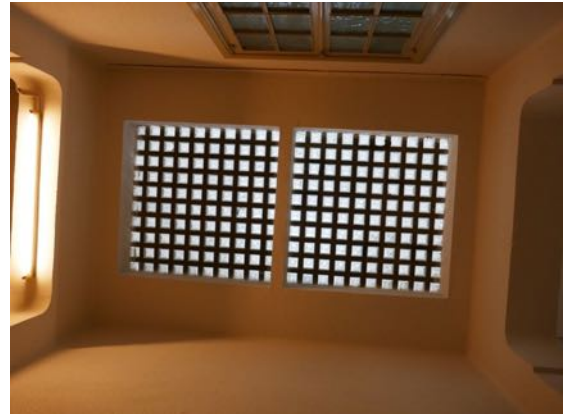
Het gelijkvloers is in een blokpatroon betegeld met gele keramische tegels en een donkergrijze mortelvoeg. Af en toe zijn er glasdallen geplaatst die het licht doorlaten naar de kelderverdieping. Op de binnenwanden loopt een plint in dezelfde gele tegels als de vloer. Hier en daar is er een tegel gebroken of verdwenen.

gebroken en verdwenen tegel in de plint van het gelijkvloers

Vloer van de begane grond.

Plafond met glasdallen op het gelijkvloers

Het plafond is bepleisterd, plaatselijk zijn er openingen zichtbaar waarin glasdallen geplaatst zijn.

Het gelijkvloers heeft een aantal monumentale deuren met hout, glaspanelen en smeedwerk. Maar ook eenvoudigere deuren in hout met en zonder glaspanelen. Alle schrijnwerk is in een beige of witte verflaag afgewerkt. Het binnenschrijnwerk is in goede staat.

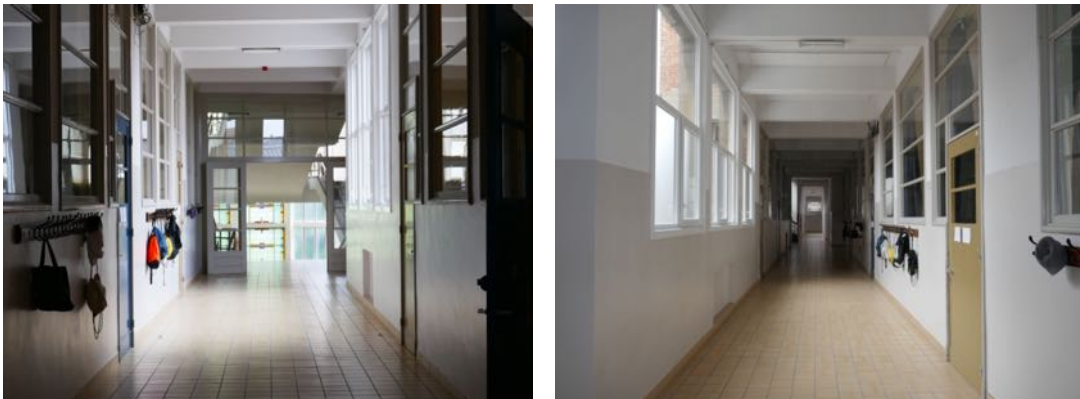

Binnenschrijnwerk van het gelijkvloers

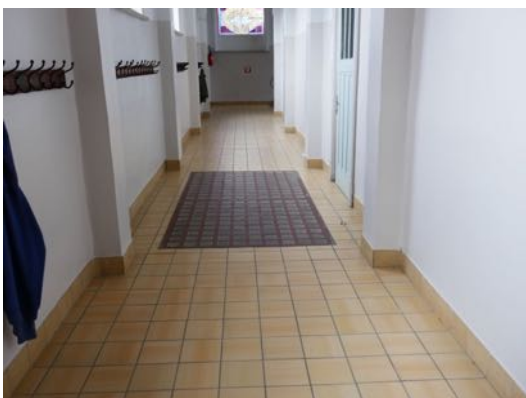
3. 1ste verdieping

Op de eerste verdieping is de toestand van de bepleisterde binnenwanden goed.

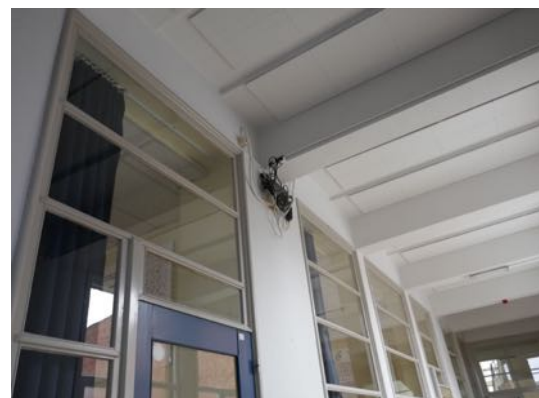

Hal op de eerste verdieping

De eerste verdieping is in een blokpatroon betegeld met gele keramische tegels en een donkergrijze mortelvoeg. Af en toe zijn er glasdallen geplaatst die het licht doorlaten naar de verdieping eronder. Op de binnenwanden loopt een plint in dezelfde gele tegels als de vloer. Hier en daar is er een tegel gebroken of verdwenen. In de smalle gang is gebruik gemaakt van een zwarte plint. Deze is nog in goede staat.

Vloer van de eerste verdieping.

Plafond op de eerste verdieping

Het plafond is grof bepleisterd en tussen de balken in zijn platen geplaatst.

De eerste verdieping heeft een aantal monumentale deuren met hout en glaspanelen. De ramen zijn steeds met enkelglas vervaardigd. In de hal is ook een uniek glas in lood raam aanwezig. Alle schrijnwerk is in een beige of witte verflaag afgewerkt. Het binnenschrijnwerk is in goede staat. De dorpel bij de raam op de trap is gebroken.

Binnenschrijnwerk van de eerste verdieping

Bij de loopbrug is een later toegevoegde deur geplaatst zonder waarde. Deze deur verbindt twee gebouwen en is geen branddeur.

Ook zijn er in de hal en in de klassen op de eerste en tweede verdieping nieuw ramen geplaatst.

4. 2de verdieping

Op de tweede verdieping is de toestand van de bepleisterde binnenwanden goed.

Hal op de tweede verdieping

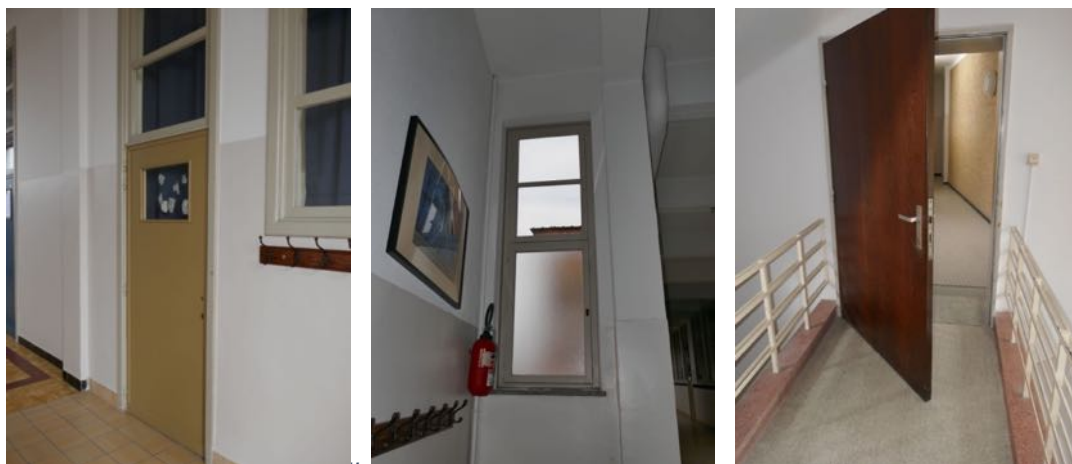
De vloer is in een blokpatroon betegeld met gele keramische tegels en een donkergrijze mortelvoeg.

De smalle gang is nog uitgevoerd in cementtegels.

Vloer van de tweede verdieping

De tweede verdieping heeft een aantal monumentale deuren met hout en glaspanelen. Alle schrijnwerk is in een beige of witte verflaag afgewerkt. Het binnenschrijnwerk is in goede staat. De dorpel bij de raam op de trap is gebroken.

Binnenschrijnwerk van de tweede verdieping Deur loopbrug zonder erfgoedwaarde

ramen zonder erfgoedwaarde op de eerste en tweede verdieping

5. 3de verdieping

Op de derde verdieping is de toestand van de bepleisterde binnenwanden goed. Het plafond is grof vlak bepleisterd. De bevoering is in een blokpatroon betegeld met zowel keramische als cementtegels tegels en een donkergrijze mortelvoeg. Op de binnenwanden loopt een plint in dezelfde gele tegels als de vloer. Hier en daar is er een tegel gebroken of verdwenen.

Binnenschrijnwerk van de tweede verdieping

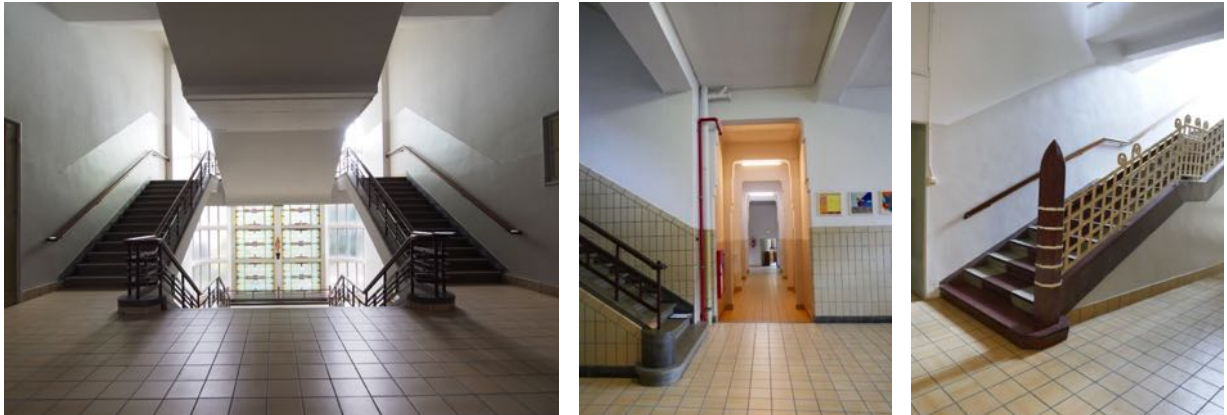
De deuren zijn in goede staat. Echter is het glas wel beschilderd zodat doorkijk niet mogelijk is. De oude nummering is nog aanwezig in de hoek van de deur maar is wel overschilderd. Deze metalen nummerplaatjes komen ook voor in de andere panden.

Deuren derde verdieping met nummering

6. Binnentrappen/Loopbruggen

Er zijn vier trappen aanwezig in het pand exclusief de kleine optreden. Allen zijn ze ontworpen door A. Bressers. De eerste is de meest monumentale trap en bevindt zich aan de ingang van het pand achter de beglaasde erker. Hier ontbreken enkele plinttegels. De tweede trap is iets soberder en bevindt zich in het midden van het pand. De laatste trap bevindt zich achteraan. Bij deze trap op de bovenste verdieping achteraan heeft men een trap en loopbrug toegevoegd omdat men een verdieping heeft geplaatst op het oorspronkelijk pand en naast het pand heeft gebouwd. Deze nieuwe trap heeft een minder uitgewerkte trapleuning. De steen is een tint lichter dan de originele trap. Dit is ook te zien bij de loopbrug. Hier is de leuning en de steen versneden en beschadigd. Bij het bordes ontbreekt een rooster.

Trappen ontworpen door A. Bressers

Toegevoegde trap en loopbrug, uitgevoerd in granitvloer

Keldertrap

PREVENTIE EN BEHEER

De brandweer heeft opmerkingen m.b.t. de compartimentering van het gebouw, gangen ten opzichte van trappen. Dit wordt niet verder behandeld, doch vormt een aandachtspunt bij eventuele renovaties.

VEILIGHEID / TOEGANKELIJKHEID / HYGIËNE

De toegankelijkheid kan verbeterd worden. Dit wordt hier verder niet behandeld, maar kan een belangrijk aspect vormen bij de toekomstplanning.

PAND F: Tweede kwart 18de-eeuwse kerk**a. Algemene beschrijving/typering en ruimtelijke context⁵****Sint-Jozefskerk (tweede kwart 18de eeuwse kerk)**

Deze bakstenen zaalkerk heeft een barokke voorgevel van baksteen en Balegemse steen, gedateerd 1730 door middel van muurankers in geveltop. Het eenbeukig schip van vier traveeën wordt aangevuld door een absis van drie schuine traveeën. De voorgevel met drie geledingen is gemarkeerd door gekorniste hoofdstellen steunend op vlakke pilasters op hoge sokkels, eenvoudige abaci in benedenverdieping en composietkapitelen in bovenverdieping. Aangevuld met een triglifien-fries in de benedenverdieping. De halsgevel is bekroond met een gebroken fronton en vleugelstukken, in het midden "IHS" in medaillon, muurankers "1730" in de zwikken en panelen in de zijtraveeën. Het segmentboogvormige bovenvenster in de middentravee is vlak omlijst en heeft een druiplijst. De deuromlijsting van hardsteen - naar het voorbeeld van het oude collegegebouw - wordt bekroond met cartouche tussen voluten en met boogfronton en inscriptie "Sancto Josepho Sacrum". De voorgevel werd eveneens gezandstraald in 1975. De eenvoudige zijgevel heeft zandstenen steigergaten en steekboogvensters. Vrij rijk aandoend interieur met een overwelfing door middel van tongewelf voor het schip en een halve koepel voor de absis. Gordelbogen met stuccoversiering worden opgevangen door consoles. Onder de omlopende gekorniste kroonlijst zijn neerhangende lambrakijnen aangebracht.

Meubilair: volgende cultuurgooden zijn inhoudelijk in het verslag van het beschermingsdossier opgenomen.

- Schilderijen "De Vlucht naar Egypte" (circa 1850) van Broeder Quartier en "De Geboorte van Christus" van Pieter Carael (1837-84).
- Kruisweg in witte steen van Pieter Devoort (1850).
- Ovale schilderijen onder lambrakijnen (19de eeuw).
- Neogotische beelden van Maria en Jozef (1870).
- Het hoofdaltaar is een houten kopie van het Sint-Ignatiusaltaar uit de Gesù-kerk te Rome.
- Lambrisering en biechtstoelen van 1732.

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Sint-Jozefscollege* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/216> (geraadpleegd op 2 oktober 2017).

- Preekstoel van P. Devoort van 1850.
- Orgel uit het atelier P. Scheyven van 1891.
- Crypte links in gebruik genomen tussen 1730-1773

b. Beschrijving van de verschillende elementen

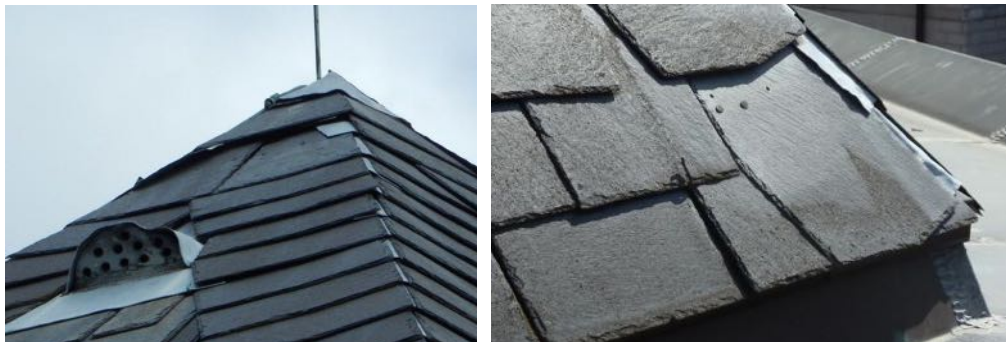
De beschrijving van de schade is gebaseerd op het inspectierapport van Monumentenwacht van de kerk uitgevoerd op 16 maart 2016.

EXTERIEUR

1. Dakbedekkingen

De Sint-Jozefkerk heeft een leidekking met koperen haken. Deze bedekking verkeert in redelijke staat. Onder de leien is een onderdakfolie voorzien. De leien overlappen elkaar niet voldoende. Verspreid over de dakvlakken komen enkele beschadigde, weggevallen of scheefgezakte leien voor die aanleiding kunnen geven tot lichte waterinfiltratie.

Door het ontbreken van genormeerde ladderhaken was het voor monumentenwacht niet mogelijk de lekken op een veilige manier te dichten.

Dakbedekking van de kerk

Het noklood vertoont lichte verwerking en plaatselijk is wat vervorming merkbaar. Dit is voorlopig zonder gevolgen. Aan de bevestigingsbeugels werden geen gebreken opgemerkt. Ter hoogte van de noordbomen komen wel enkele beschadigde leien voor. De achterzijde van de straatgevel werd volledig afgedekt met leien en de aansluiting op de dakvlakken is uitgevoerd met loden loketten; hier werden geen noemenswaardige gebreken vastgesteld.

Achterzijde van de voorgevel van de kerk

Plaatselijk komt een scheefgezakte, beschadigde of ontbrekende lei voor. Hierdoor komt de waterdichtheid in het gedrang en komen de slabben van de noordbomen plaatselijk los. Herstel is nodig. De nokken, noordbomen en kilgootjes zijn uitgewerkt in lood.

Er zijn acht loden monnikskappen aanwezig, vier langs elke zijde van het dak. Deze zijn in goede staat.

Monnikskappen komen verspreid op het dak voor

Dakkapel

Het luik werd vernieuwd. De sluitgrendel werkt niet optimaal. De cederhouten beplanking van de luiken is slechts bevestigd met zeer fijne roestvrijstalen nageltjes; deze beginnen op meerdere plaatsen los te komen. De luiken zijn vastgeschroefd en doordat de spanten van het dak niet onderbroken werden, kunnen deze ook niet uitgenomen worden.

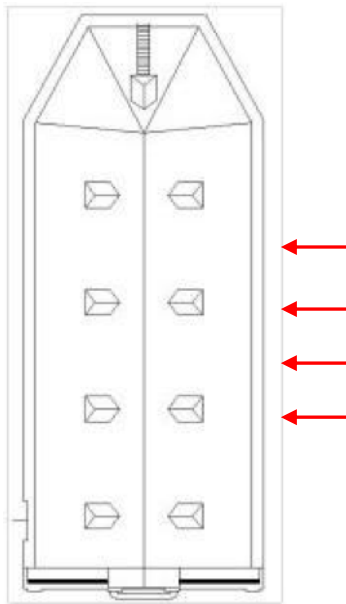
Het vaste schrijnwerk vertoont geen gebreken. Het betreft lazuurwerk. Het hout staat algemeen vrij mager; de oorspronkelijke beschermlaag is verweerd en het is twijfelachtig of de beplanking bestand is tegen de weersinvloeden. Voorlopig is het hout nog in goede staat, maar het ware toch raadzaam een beschermlaag aan te brengen, temeer daar de plankjes zeer dun zijn.

Bij de aansluiting van het plat dak van de aanbouw aan de noordwestzijde komen de loden muurslabben op plaatsen los waardoor tussenloop van water mogelijk is. Herstel is hierbij nodig.

Ook zijn de loodslabben slecht en scheef geplaatst bij de koorsluiting. Op deze manier kan er water onder de loodslabben insijpelen.

De loodbekleding vertoont normale verwerking maar is voor het overige in goede staat. De aansluiting tegen de gevel (beide zijden) komt op enkele plaatsen enigszins los door verwerking van de natuursteen.

Het bovenvlak van de gevellijsten in de voorgevel werd afgedekt met een zinken kraal die afgedekt werd met roofing en een beschermende zilverkleurige coating; deze is verweerd.

Aansluiten van het plat dak

Slechtgeplaatste loodslabben bij koorsluiting

2. Gevels

Het baksteenmetselwerk van de voorgevel werd vermoedelijk enige tijd geleden opnieuw gevoegd in de bovenste delen, en is algemeen in goede staat. Ter hoogte van de voluten is, ingevolge een verhoogde vochtbelasting, schade ontstaan aan het voegwerk. Het betreft losgekomen en uitgevallen voegwerk. Ook is op deze plaatsen wat mosgroei merkbaar. Structureel stellen zich geen problemen maar bij gelegenheid herstellen met een aangepaste mortel (kalkrijk-dampdoorlatend) is raadzaam. Het aanbrengen van druipkralen onder de natuursteen kan het probleem verminderen.

De deuromlijsting bij de ingang van de kerk is uitgevoerd in blauwe hardsteen en in goede staat exclusief enkele verkleuringen.

De trap aan de voorgevel bij de toegangsdeur is uitgevoerd in blauwe hardsteen. De trap is verzakt en de natuursteen is plaatselijk gebroken/beschadigd. De loopvlakken vertonen slijtage. De gebreken hebben geen invloed op de functionaliteit.

Buitentrap aan de voorgevel is gescheurd

Deuromlijsting

Schade aan de voorgevel van de kerk

Voorgevel.

Baksteenmetselwerk van de voorgevel

De verschillende kalkzandstenen onderdelen vertonen algemeen vertering, met name zachter worden van het oppervlak en afschilferen en afbrokkelen van kleine stukjes. Hierdoor vervagen op verscheidene plaatsen ook de profileringen. Boven de gevellijsten komt vertering en wat mosgroei voor door het opspatten van water.

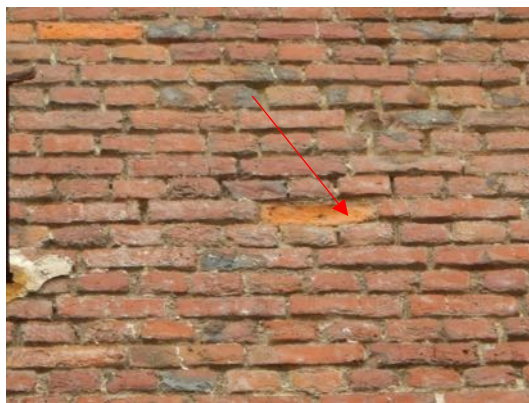
Beschadiging kalkzandsteen in de voorgevel

Ter hoogte van de noordwestgevel, voornamelijk in het bovenste gedeelte van de gevel, is het voegwerk op meerdere plaatsen uitgespoeld. Hervoegen met een kalkmortel is hier aangewezen.

Verspreid zijn enkele te zacht gebakken en verzande bakstenen merkbaar. Het is raadzaam de gevel in zijn totaliteit aan te pakken om visueel storende gevolgen (zogenaamde lappendeken) te voorkomen.

Noordwestelijke zijgevel met schade in metselwerk

Het voegwerk tussen de natuurstenen dakgootlijsten bij de noordwestgevel is op meerdere plaatsen weggefallen en verspreid zijn enkele stukken afgebroken. De natuursteen is op een normale wijze verweerd.

Beschadiging kalkzandsteen bij de noordwestgevel

Zuidoostelijke zijgevel is uitgevoerd in baksteenmetselwerk en is in goede staat.

Zuidoostelijke zijgevel

Ter hoogte van de koorsluiting is het baksteenmetselwerk in goede staat maar er zijn nog aanbouwsporen die verwijderd kunnen worden.

Restanten van reeds verwijderde aanbouw

Ankerstaaf in zijgevel

De muurankers zijn structureel in goede staat. De ankers bovenin de noordwestgevel, aan de zijvlakken van de voorgevel en aan het torenkruis zijn fel roestig. Roestwerend behandelen is nodig.

De voorgevel is bekroond met een koperen kruis. Het kruis is in goede staat (meerdere verbindingen aan de voor- en achterzijde werden uitgevoerd met klinknagels).

Koperen kruis als topbekroning

Er zijn slechts twee ladderhaken aanwezig onderaan de metalen ladder naar de dakkapel van de koorabsis. Deze zijn niet genormeerd. Het betreft de ladder op het dak van de koorsluiting. Op enkele plaatsen is roestdoorslag merkbaar maar ter hoogte van de voeten is reeds roestaantasting van het ijzer ontstaan. Ontroesten en behandelen tegen roest is nodig.

Roestaantasting aan de voeten van de dakladder

De beugels aan beide zijden onderaan de voorgevel vertonen wat lichte roest maar dit heeft alsnog geen gevolgen; bij gelegenheid schilderen is raadzaam.

Voetschraper in voorgevel

Kroonlijst bij koorsluiting

De dakgoten zijn uitgevoerd in koper. De gootbekleding (koper) is in goede staat. Het rubber van de uitzetvoegen vertoont wat verwerking maar dit is alsnog zonder gevolgen.

Van de boeiplanken is de afwerklaag licht verweerd; vooral merkbaar op de noordhoek.

Buitenschrijnwerk:

Vooraan bevindt er zich een barokke eiken vleugel deur.

De deur is in redelijke staat en vertoont normaal gebruiksslijtage. De afwerking is vervaagd, en vertoont wat barstjes, de verlaag schilfert plaatselijk af.

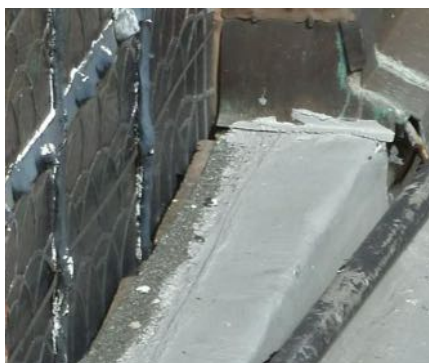
Deur voorgevel.

Raam van de zijgevel van de kerk

Alle ramen van de kerk zijn uitgewerkt met glas-in-lood.

Zuidoostgevel: onderaan het raam is het dak niet dicht gewerkt (het naastliggende gebouw is een latere toevoeging). Daardoor kan bij regen water infiltreren.

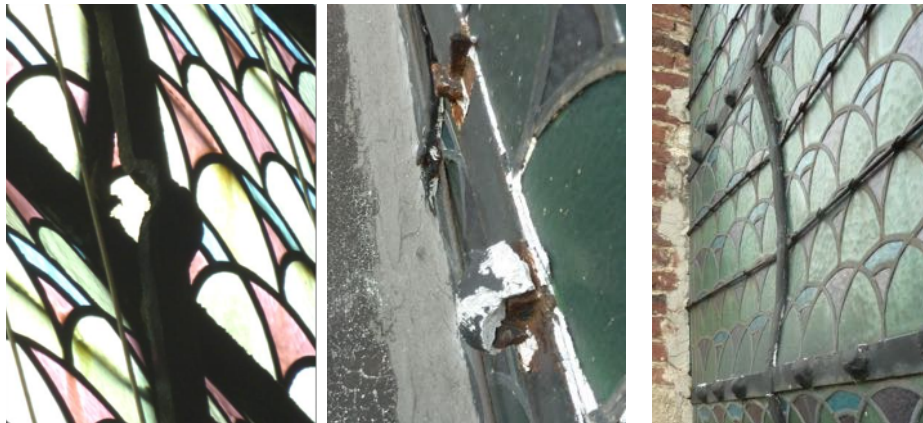
Glas in lood aan de zuidoostgevel

De brugstaven vertonen sporen van vroegere herstellingen en plaatselijk komt lichte roest voor aan de spieogen. De glas-in-loodpanelen staan op enkele plaatsen licht gebold.

Noordwestgevel en voorgevel: de mastiek op de brugstaven is op meerdere plaatsen gebarsten waardoor waterinfiltratie optreedt en de onderliggende structuur roest. Verscheidene brugstaven zijn fel verzwakt en kromgetrokken. Hierdoor is op meerdere plaatsen de verbinding tussen de horizontale en verticale bruggen losgekomen. De glas-in-loodpanelen staan op sommige plaatsen uitgezakt en krom door verzwakking van de draagstructuur. Bij het doksaalraam zijn verscheidene windroeden losgekomen.

Het pleisterwerk van de aansluiting tegen de raamopening is veelal gebarsten.

De zinken afdekkingen op de muurdorpels zijn verweerd en dienen ook vervangen te worden.

Glas in lood in de noordwestgevel en de voorgevel

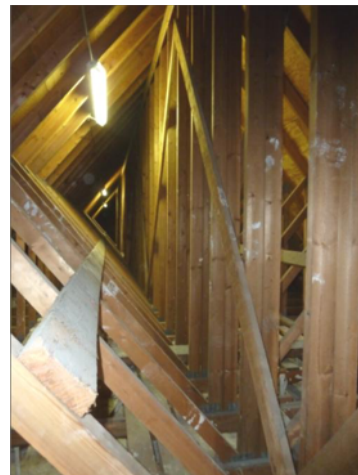
3. Dakstructuur + Zolder

Het dak is opgebouwd met een houten dakstructuur uit eikenhout. De dakbeplanking is in dennenhout en is niet origineel. Door de opbouw van de gewelven zijn de dakvoeten nauwelijks zichtbaar voor de controle van Monumentenwacht. Dit gebinte is er gekomen na de brand.

Delen van de gordingen, kepers en bebording werd recent vernieuwd. De spanten vertonen oppervlakkige brandsporen; dit heeft geen structurele gevolgen.

Dakstructuur koorsluiting

Dakstructuur schipgedeelte

Het schip heeft een moderne sporenkap uitgevoerd in naaldhout. De houtverbindingen van de spanten zijn uitgevoerd met zogenaamde nagelplaten. We stelden geen structurele problemen of aantastingen (houtborende insecten) vast.

INTERIEUR

De binnenwanden zijn bepleisterd en witgeschilderd. In de noordwestgevel is een kleine zettingsbarst merkbaar. Voor het overige werden geen ernstige structurele gebreken opgemerkt.

Interieur van de kerk

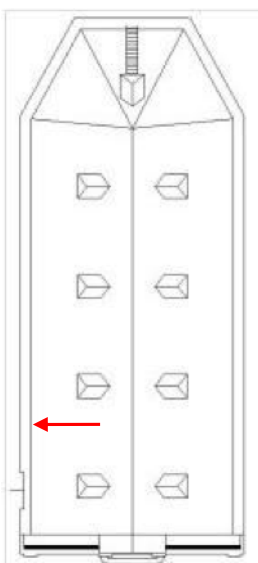
Gewelven van de kerk

De gepleisterde gewelven van de kerk zijn in goede staat. Ze vervangen het oorspronkelijke plafond dat bij een brand vernield werd. De gewelven van het koor zijn origineel en ook in goede staat.

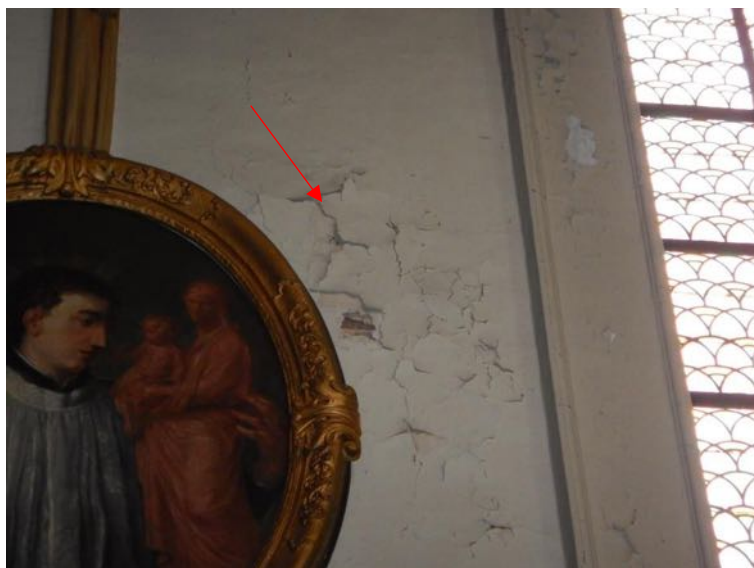
De wanden zijn afgewerkt met een witte verf. Het schilderwerk is fel afgebladderd en het pleisterwerk is plaatselijk losgekomen. De oorzaak ligt vermoedelijk bij een vroegere ernstige vochtbelasting van de muur, mogelijk veroorzaakt door een lekkende goten en afvoeren.

Bij het aanbrengen van de verf werden de oude verflagen, vermoedelijk kalkverf, niet verwijderd. Deze verflagen verpoederen waardoor de hechting verdwijnt en de bovenlaag, vermoedelijk synthetische verf, barst en loskomt.

Het pleisterwerk is voor zover waarneembaar nog in goede staat. Ook bovenaan de voorgevel bladdert plaatselijk de verf af.

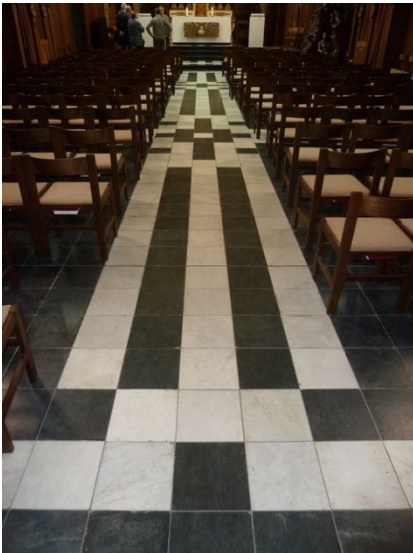
Afbladering van het schilderwerk

Afbladdering van verf bij de fries en kroonlijst

De vloer bestaat uit een symmetrisch patroon met Noire de Mazy steen en Carrara marmer. De vloeren zijn in goede staat.

Vloer in de kerk

In de kerk komt eiken lambrisering voor; deze is in een goede staat. In de lambrisering is een kast ingewerkt.

Lambrisering in eikenhout

De binnendeuren zijn twee vleugeldeuren uitgevoerd in eikenhout en dragen een barokke omlijsting met zuilen met groeven, trigliefen en bovenaan een beeld in een nis. De nis is versierd met bladgoud beklede bladmotieven en bovenaan op het gebogen fronton bevinden zich twee hoorns van overvloed ook bekleed met bladgoud. Alle binnenschrijnwerk van de kerk is in goede staat.

Binnendeuren langs weerszijde van het altaar

Altaar

Het hoofdaltaar in de kerk, geplaatst tegen de achterwand van het koor en toegewijd aan de patroonheilige van de kerk Sint-Jozef. Het is een houten kopie van het Sint-Ignatiusaltaar uit de Gèsu-kerk te Rome.

Dit altaar is een weelderig uitgewerkt barokaltaar. Het altaarblad zelf rust op witte voluten afgewerkt met bladgoud en bekroond met een kruisteken. Het tabernakel is rijkelijk uitgewerkt met bladgoud en bevindt zich in het midden van het altaar. Op het tabernakel onderaan is het laatste avondmaal afgebeeld. Langs weerszijde van het tabernakel zijn drie kandelaars geplaatst. Boven de altaartafel is een schilderij geplaatst omlijst met Korintische zuilen in superpositie. Op het schilderij is Maria met kind te zien naast de patroonheilige van de kerk namelijk Sint-Jozef. Boven hun zie je de engel Gabriel en de hemel afgebeeld. Boven het schilderij is het Jezuiten embleem met de letters 'JHS' zichtbaar. Er naast zijn beelden van engelen aanwezig met erboven links en rechts twee beelden. In het midden omgeven door een bladgouden stralenkrans bevindt zich een witte duif die God voorstelt. Achter het tabernakel is een bruinkleurig gordijn opgehangen.

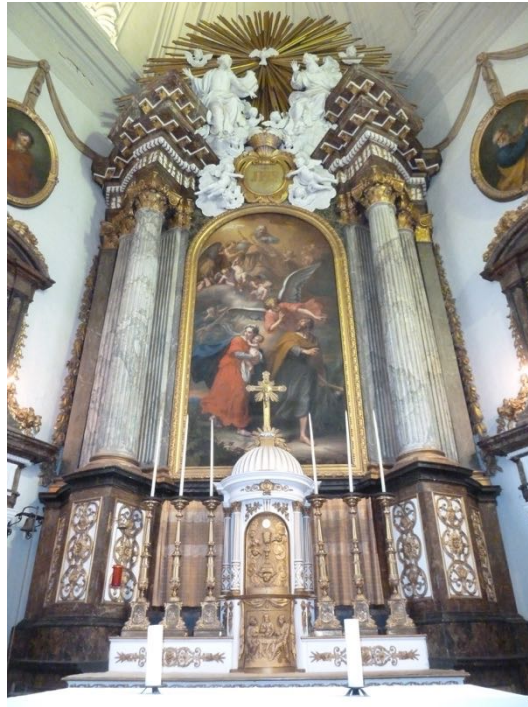
Het schilderij heet "De Vlucht naar Egypte" van Fr. Quartier S.J. Dit schilderij is een van zijn beste schilderijen. Quartier bracht zelf dit doek op 27 januari 1840 van uit Drongen naar het college van Aalst. Later woonde Quartier vanaf 1858 tot 1883 in het college en schilderde hij er ook.

Rond de kersttijd wordt het schilderij vervangen door een ander schilderij genaamd "kerstmis", geschilderd door de Aalsterse schilder, Pieter Carael naar een tekening van Gustave Dore.

Deze schilderijen zijn onroerend door bestemming. Beide zijn aanwezig achter het altaar en worden in dezelfde vergulde kader geplaatst. Omdat het verwisselen van de schilderijen zo moeizaam is wordt al enkele jaren niet meer uitgevoerd. Het schilderij 'kerstmis' is beschadigd.

Hoofdaltaar

De heilige Sint-Severijn bevindt zich onder het altaar

Het liggend beeld stelt de heilig Sint-Severijn voor, is vervaardigd uit gips en hout. Het bevindt zich onder het altaar. De link met de school is niet duidelijk en is van geringe erfgoedwaarde. Wordt enkel opgenomen ter volledigheid.

Cultuuroederen

De 'verwisselbare' schilderijen voor het hoofdaltaar, opgeborgen in de ruimte achter het altaar, kunnen als *vast of onroerend door bestemming* beschouwd worden, alsook de medaillons onder het stucwerk. De kandelaars op het altaar en de interieurverlichting op de nissen naast het altaar zijn niet nagelvast en worden beschouwd als cultuurogoed.

Verlichting zijaltaren.

Kandelaars altaar

Ovale schilderijen onder lamperkijven (Medaillonschilderijen uit 1730)

Tussen ieder raam hangt een vast medaillon waarop verschillende personen worden afgebeeld. Deze dateren uit 1730. Deze zijn rondvormig en omlijst met bladgoud. De schilderijen zijn van kunsthistorische waarde. De medaillons hebben een afmeting van 1,60 op 1,70 meter. Ze werden in 1984 gerestaureerd na een brand in de collegekerk. Deze bevinden zich in redelijke staat, doch kan niet uitgesloten worden dat deze zijn aangetast aan de achterzijde door vochtschade van de muren.

Deze zijn onroerend door bestemming. Het stucwerk op de muren zijn specifiek ontworpen en geplaatst voor de medaillons. Deze zijn daarom onlosmakelijk verbonden met de kerk en worden daarom niet als cultuurgood beschouwd.

Er zijn 10 grote medaillonschilderijen aanwezig namelijk:

1. Petrus
2. Paulus
3. Ignatius S.J.
4. Xaverius S.J.
5. Jan Berchmans S.J.
6. Aloysius S.J.
7. Standilas S.J.
8. Joannes Franciscus Regis S.J.
9. De martelaren van Nagasaki S.J.
10. Franciscus Borgias S.J.

Medallions in de kerk

Beelden

Boven de deuren zijn in de nis beelden geplaatst. Aan de linkerkant is Maria met kind afgebeeld en aan de andere kant Sint-Jozef, de patroonheilige van de kerk en de school. Naast Jozef staat kindje Jezus. Deze beelden zijn neogotisch en dateren van 1870. De beelden zijn nagelvast.

Beelden in de kerk

Preekstoel

De Preekstoel is ontworpen door P. Devoort in 1850. Deze is uitgewerkt in eikenhout.

Preekstoel door P. Devoort

Orgel

Het orgel uit het atelier P. Scheyven uit Laken-Brussel dateert van 1891. Het orgel wordt nog wekelijks bespeeld, enerzijds door (oud-)leerlingen, anderzijds door de leerkrachten muziek ter illustratie van de lessen MO en esthetica, en sporadisch bij feestelijkheden en vieringen.

In 2004-2005 werd het orgel terug in goede staat gesteld met een onderhoudspremie van Monumenten en Landschappen. De werken werden uitgevoerd door de firma Andriessen uit Menen .

De werken behelsden:

- Kuisen en reinigen van het gehele binnenwerk, pijpwerk, mechanieken, windlade en tractuur;
- Herstellen van beschadigingen en slijtage;
- Bijwerken van de intonatie;
- Nauwkeurige afregeling van de mechanieken;
- Stemmen van het orgel.

Toestand orgel 2018:

In juli 2018 is het orgel nagekeken door het bedrijf "Stijn Dekoninck Orgelbouw - Cembalo & Organo" uit Beersel.

Zij zijn tot de conclusie gekomen dat orgel momenteel in een redelijk goede staat is, dit wat betreft het binnenwerk van het orgel, de tracturen, de blaasbalgen, de windlades en het pijpwerk. Wel zijn er enkele windlekken te horen.

Het instrument klinkt alsof sommige registers op halve kracht functioneren: de basisregisters klinken te zacht en zorgen niet voor een logische opbouw van de klank.

Bij de orgelkast zijn enkele houtverbindingen ontwricht.

Onderaan is de orgelkast gestut. Deze stutting zorgt voor een puntbelasting op de vloer eronder wat mogelijk voor overbelasting zorgt. Bovendien zorgen de vier bouwstutten er niet voor dat de verzakking van het orgel stopt. De deuren aan de zijkant sluiten niet goed als gevolg van de vervorming van de constructie.

Kruisweg

Kruisweg is in witte steen uitgevoerd en is ontworpen door Pieter Devoort in 1850. Deze is in de muur verwerkt en nagelvast. Deze bevindt zich in redelijke staat.

Kruisweg door P. Devoort.

Biechtstoelen en lambrisering

De lambrisering en biechtstoelen uitgevoerd in eikenhout dateren van 1732. Er zijn vier biechtstoelen aanwezig in de kerk.

Biechtstoel

Panelen van de communiebanken van Jaak Leveau

Een paneel is bevestigd aan het hoofdaltaar. Twee andere panelen hangen in de gang van directie. De panelen zijn het werk van Jaak Leveau (1814 - 1901) naar de tekeningen van Jaak Van den Bossche (1816-1886), twee Aalsterse kunstenaars.

: Panelen van de communiebanken

TECHNISCHE INSTALLATIES

De bliksemafleiding is onderbroken en functioneert daarom niet meer. De bliksemafleiding werd wel enkel door Monumentenwacht nagezien qua uiterlijk en bevestiging, niet het functioneren ervan. Hiertoe dient een bevoegde firma te worden aangezocht. Aan de noordwestzijde komen de bevestigingen van de daalleiding ter hoogte van het dak los.

Gebroken bliksemafleiding

**PAND G: Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw
Inclusief d 19de-eeuwse tweebeukige refter (Pater Taeymanszaal)***Voorgevel 17de-eeuwse collegegebouw***Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw (Oud Collegegebouw van 1622)**

Dit breedhuis langs de Pontstraat bestaat uit twee bouwlagen en vijf traveeën onder zadeldak (leien), daterend uit eerste kwart van de 17de eeuw. De verankerde barokgevel van bak- en zandsteen bevindt zich op een afgeschuinde sokkel van zandsteen en heeft een geprofileerde puilijst en kroonlijst op smalle modillons. Steekboogvensters in uitgewerkte omlijstingen met oren en neuten, waarvan de posten boven- en onderaan versierd zijn met smalle spiralen, voluutvormige sluitstenen en smalle driuplijsten met oren en smalle afgeschuinde lekdrempels verlevendigen de gevel. Een lage schouderboogdeur bevindt zich in een geprofileerde omlijsting verrijkt met gefrijnde neuten, blokken en oren waarop gestileerde siervazen staan, een klein klauwstuk onderaan het riempje dat de posten afbiest, bovenaan uitlopend op een kort spiraalmotief, een kort sterk geprofileerde driuplijst met een - tussen vleugelstukken gevatte - ovale cartouche met inscriptie "JHS", onder een puntvormige geprofileerde lijst met gestrekte uiteinden. Voorheen was dit een bepleisterde en blinde deuropening. De gevel vormt een stijlvol geheel met de kerkgevel rechts.

19de-eeuwse tweebeukige refter (Pater Teaymaszaal)

19de-eeuwse tweebeukige refter (Pater Taeymanszaal)

In het oude collegegebouw en deels in een erbij aansluitend aangebouwd volume, bevindt zich een laat-19de-eeuwse refter. De refter bestaat uit drie bouwlagen en zes traveeën onder zadeldak met dakkapellen. De geel beschilderde verankerde gevel op bepleisterde plint heeft een bewaard lelieanker rechts. De getoogde venters in bakstenen omlijstingen met oren en neuten en twee latere rondboogdeuren in de linkse travee openen de gevel.

De constructie is eenvoudig te noemen door het gepleisterd plafond en de vlakke muren, doch de refter is uniek door zijn beschildering in trompe-l'oeiltechniek. Boven een lambrisering gevormd door bruine en zwarte tegels bevinden zich landschapsschilderingen met op de voorgrond geschilderde zuilen met dezelfde vormgeving als de gietijzeren zuilen die de zaal in twee beuken verdelen. De deuren zijn eveneens voorzien van een architecturale trompe-l'oeilomlijsting met voluten en fronton. De 18de-eeuwse eikenhouten bordestrap en de kalkstenen Toscaanse kolom, links palend aan het collegegebouw, waren restanten van de 18de-eeuwse bouwphase van het Sint-Jozefscollege die later werden opgenomen in de 20ste-eeuwse verbouwing. Beide elementen - trap en kolom - werden recent met de vroeg-18de-eeuwse refter en het Patershuis verwijderd in het kader van nieuwbouwwerken.

b. Beschrijving van de verschillende elementen

EXTERIEUR

1. Dakdichting

De dakbedekking is uitgevoerd met leien. Enkele leihaken zijn losgekomen en sommigen zijn gebroken. De loodslabben op de nok waaien op doordat het lood te dun is.

Dakbedekking van pand G

Afb. : Aansluiting van het dak

De aansluiting met de naastliggende panden is uitgevoerd met loodslabben en koperslabben. Aan de zijde van de kerk zijn de koperslabben ingeslepen in de bakstenen en voegen maar het is niet opgekit. Dit moet nog uitgevoerd worden.

De dakkapellen zijn in redelijke staat en in het bordeaux herschilderd langs de voorgevel en grijs bij de achtergevel. De leienbekleding langs de zijkant komt wel los. Vooral bovenaan waar de loodslabben op de leien zijn gekleefd komen de leien naar boven. Het glas is vernieuwd.

Loskomende leien bij dakkapel

2. Dakstructuur + Zolder

- De dakstructuur is opgebouwd uit eikenhouten A-spanten en bevindt zich op de derde verdieping. Dit houten spant draagt een hoge monumentenwaarde en is nog origineel en in goede staat.

Houten kapstructuur op de tweede verdieping

3. Gevels

De kroonlijst langs de voorgevel rust op smalle modillons. De goot langs de achtergevel is uitgevoerd in hout.

De dakgoot achteraan hangt scheef aan de achtergevel waardoor de ene afvoerbuys overbelast wordt bij regen tegenover de andere die amper regen opvangt.

Bij de goot aan de voorgevel bij pand A is een lekkage zichtbaar die bijgevolg de natuursteen aantast.

Voorgevel met kroonlijst op modillons en afvoergoot rechts.

Afvoergoot met lekkage rechts bij de voorgevel

Achtergevel van pand G

De gevel bestaat uit baksteenmetselwerk. Deze baksteen is licht verweerd en het voegwerk is op sommige plaatsten uitgespoeld en dient dus hervoeegd te worden.

Scheur in metselwerk

Vervuiling van de natuurstenen plint

De verankerde barokgevel van bak- en zandsteen bevindt zich op een afgeschuinde sokkel van zandsteen. Deze zandsteen is op een natuurlijke wijze verweerd. Ook de omlijsting van de ramen op de begane grond en eerste verdieping is in zandsteen en ook hier is de steen licht verweerd. Ook zijn er verkleuringen aanwezig. Deze dienen gereinigd te worden.

De omlijsting van de voordeur is in blauwe hardsteen uitgevoerd. Deze blauwe hardsteen is door vervuiling verkleurd maar bouwtechnisch is deze steen in goed staat.

Ankers bevinden zich op de eerste en tweede verdieping. De ankerstaven zijn in goede toestand en vertonen geen roest. De bijgevoegde ankerplaatjes zijn wel verroest. Op de achtergevel zijn geen ankerstaven aanwezig.

Aan de voorgevel voor de voordeur is een buitentrapp voorzien uitgevoerd met blauwe hardsteen treden. Deze treden zijn in goede staat.

Traptreden in blauwe hardsteen

De ramen op het gelijkvloers zijn houten T-vensters met vast bovenlicht en twee opengaande delen. Deze zijn in goede staat. In de voorgevel is ook een deur aanwezig vervaardigd in hout en bordeaux geschilderd. Deze verkeert in goede staat.

Raam en deur gelijkvloers

De ramen op de eerste verdieping zijn opgedeeld in twaalf gelijke delen door houten stijlen. De glasvlakken bestaan uit glas in lood. Bij de voorgevel is het schrijnwerk bordeaux geschilderd. Bij de achtergevel is dit grijs. Het hang-en sluitwerk is hier en daar licht verroest.

Ramen op de eerste verdieping (voor- en achtergevel)

Het buitenschrijnwerk van de dakkapellen zijn bordeaux geschilderd en in goede staat.

Dakkapel

Zolder:
De beglazing van de dakkapellen is in goede staat.

INTERIEUR

Er zijn geen originele binnentrappen aanwezig in het pand.

1. Gelijkvloers

De binnenwanden van het gelijkvloers bestaan uit baksteenmetselwerk met daarover pleister en beschilderingen met trompe d'oeilles. De zaal is opgedeeld in twee door vier gietijzeren kolommen.

Refter op het gelijkvloers met gietijzeren kolommen.

De vloer op het gelijkvloers bestaat uit blauwe hardsteen. De stenen zelf zijn origineel maar de vloer is herlegd in 1995. Deze vloer is in goede staat en uitzettingsvoegen zijn voorzien. Bij de binnendeur is de steen onderaan gebroken en dient hersteld te worden.

Vloeren gelijkvloers

De oude 19de-eeuwse refter is uniek door zijn beschildering in trompe-l'oeiltechniek. Boven een lambrisering gevormd door bruine en zwarte tegels bevinden zich landschapsschilderingen met op de voorgrond geschilderde zuilen met dezelfde vormgeving als de gietijzeren zuilen die de zaal in twee beuken verdelen. De deuren zijn eveneens voorzien van een architecturale trompe-l'oeilomlijsting met voluten en fronton.

Het binnenschrijnwerk betreft de enkele deuren ingewerkt in de lambrisering beschilderd met trompe l'œil en de vleugeldeuren met geëst glas. Dit schrijnwerk is pas in de 19de eeuw toegevoegd en draagt een positieve monumentenwaarde.

Trompe d'oeilles op het gelijkvloers

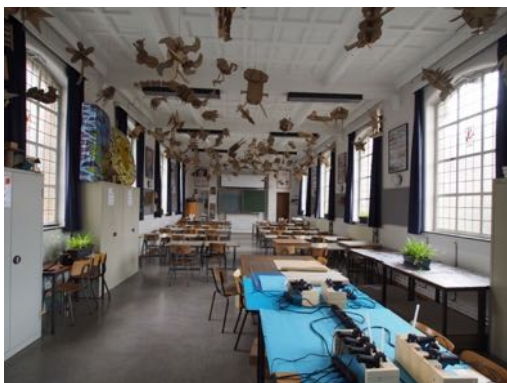

Ramen en deuren op het gelijkvloers

2. Eerste verdieping:

De interieurafwerking op de eerste verdieping is niet bijzonder de muren zijn hier wit bepleisterd. De bepleistering is in goede staat.

De binnenwanden van het gelijkvloers bestaan uit baksteenmetselwerk met daarover pleister en een witte verflaag.

Klaslokaal op de eerste verdieping

Het plafond op de eerste verdieping bestaat uit een betonnen cassetten structuur die omstreeks eind 19de begin 20ste eeuw geplaatst is. Dit plafond draagt een positieve monumentenwaarde en is in goede staat.

Plafond op de eerste verdieping

De vloer op de eerste verdieping is bedekt met linoleum. Deze vloer is in goede staat maar is niet van waarde en mag eventueel verwijderd worden.

Er is een eikenhouten deur die de verbinding maakt met de kerk erachter. De deur is te zien op de afbeelding hieronder. De overige deuren in de ruimte dragen geen monumenten waarde.

Ramen en deuren op de eerste verdieping

3. Tweede verdieping:

De interieurafwerking op de tweede verdieping is niet bijzonder de muren zijn hier wit bepleisterd. De bepleistering is in goede staat.

De vloer op de tweede verdieping is bedekt met laminaat. Deze vloer is in goede staat maar is niet van waarde en mag eventueel verwijderd worden.

Klaslokaal op de tweede verdieping

Vloer tweede verdieping

Het plafond is een bepleisterd vlak plafond zonder erfgoedwaarde en in 1995 is er een daklicht geplaatst. Deze is wel nog in goede staat en kan dus behouden blijven.

Daklicht geplaatst in 1995

De deuren op deze verdieping zijn toevoegingen van 1995 en dragen geen monumentenwaarde.

Ramen en deuren op de tweede verdieping

SITE

Bestrating / Terrein

De bestrating aan de voorgevel is in goede toestand.

Bestrating pand G

4. ERFGOEDWAARDEN

De vijf panden van het Sint-Jozefscollege zijn beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door hun artistieke en historische waarden die onder meer ook vermeld worden op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed.

We verwijzen naar de beschermingsbesluiten vooraan in dit bundel.

Hieronder de algemene erfgoedwaarden van het geheel:

Artistieke waarde en historische waarde

Gebouwd in baksteen en zandsteen, voorbeeld van een typisch barokke kerkarchitectuur in de stijl van de Jezuïetenkerken. Het gebouw dateert van 1730 (gevelankers), waardoor wordt aangetoond hoe deze barokstijl nog in de 18de eeuw in onze gewesten levendig was, ofschoon de interieurafwerking van deze éénbeukige kerk met driezijdig koor meer aanleunt bij de voor deze tijd geldende "classicerende" stijl met veeleer sobere afwerking waarbij het accent wordt verlegd naar het barokke altaar en de ovale, van festoenen voorziene schilderijen.

Historische waarde

De historische waarde van het collegegebouw: als voorbeeld van barokarchitectuur uit het eerste kwart van de 17de eeuw, met stijkenmerken die ruim een eeuw later bij de bouw van de kerk werden overgenomen.

De historische waarde van het internaatsgebouw: als voorbeeld van een streng classicistisch gebouw naar ontwerp van L. Montoyer in het laatste kwart van de 18de eeuw gebouwd, oorspronkelijk met slechts twee bouwlagen, met centraal gedeelte in zandsteen onder driezijdig gevelfronton met wapenschild van het graafschap Aalst, met later aangebrachte mezzanineverdieping onder mansardedak, op het gelijkvloers rondboogvensters die bij de zijrisalieten als rondboogarcaden worden herhaald en in de Klapstraat streng gesloten bakstenen gevel.

De historische waarde van de nieuwe schoolvleugel uit 1937 naar ontwerp van architect A. Bressers: als voorbeeld van Nieuwe Zakelijkheid, hier toegepast voor de bouw van een school en gekenmerkt door een contrast tussen horizontaal gelede lagere vleugels en een verticaal opgaand centraal (hoek)accent met afgeronde hoekpartij, voorts gekenmerkt door een merkwaardig vernieuwende ruimtewerking door de brede, goed belichte monumentale trap die aan de buitenzijde geaccentueerd wordt door een gevelhoge glaspartij, en de brede centrale gang waarop ook klasvensters uitgeven.

De historische waarde van een midden 17de-eeuwse als klasgebouw bestemde schoolvleugel: opgetrokken met baksteen en gebruik van zandsteen bij plint, cordons en vensteromlijstingen, met later aangebrachte mezzanineverdieping onder mansardedak en in 1937 nieuw opgetrokken voorgevel in de Pontstraat met toegangspoort en verticaal opgaande beglaasde erker.

Artistieke waarde

De artistieke waarde van de gedeeltelijk in het oud collegegebouw ingerichte 19de-eeuwse refter: oorspronkelijk door (nog bewaarde) gietijzeren kolommen in twee beuken onderverdeeld en voorzien van thans deels achter muurbekleding verborgen trompe-l'oeilmuurschilderingen, voorstellende landschappen met op het voorplan geschilderde zuilen, alsook van architecturale omlijstingen van deuropeningen.

5. BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN

Het Sint-Jozefscollege te Aalst wordt gebruikt en beheerd door de VZW Iñigo Ignatiaansescholen.

Dit beheersplan werd opgemaakt in functie van de geplande restauratiewerken, in het bijzonder aan pand A. Voor de panden B en C werden reeds eerder restauratiedossiers opgemaakt en ingediend; werken hieraan werden reeds gefaseerd gestart.

De vijf panden die binnen het beheersplan vallen zijn: (in vet: **A, B, C, F en G**)

Plan met aanduiding panden. Panden in kleur aangeduid zijn opgenomen in het beheersplan

- A. Midden 17de-eeuws klasegebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat**
..... ⇒ **functiewijziging naar klasegebouw (*)**
- B. Laat 18de-eeuws internaatgebouw**
..... ⇒ **behoud van functie als internaat**
- C. Moderne vleugel van 1937**
..... ⇒ **behoud van functie als klasegebouw**
- D. (Niet opgenomen in beheersplan)
- E. (Niet opgenomen in beheersplan)
- F. Tweede kwart 18de-eeuwse kerk**
..... ⇒ **behoud van kerkfunctie, bezinningsruimte en multifunctionele (stille) ruimte**
- G. Eerste kwart 17de-eeuws collegegebouw met 19de-eeuwse tweebeukige referter**
..... ⇒ **behoud van functie als klasegebouw en polyvalente ruimte**
- H. (Niet opgenomen in beheersplan)

(*) *Pand A ondergaat een wijziging in gebruik. Dit pand wordt op de verdiepingen herbestemd tot klassen i.p.v. het huidige internaat. In de overige panden (B, C, F en G) zijn geen nieuwe wijzigingen in het gebruik van de ruimtes gepland. Meer toelichting op volgende bladzijden.*

VZW Iñigo Ignatiaanse scholen heeft een duidelijke inhoudelijke visie m.b.t. haar erfgoed te Aalst:

Centraal in de beheersvisie 'onroerend erfgoed' van onze scholengroep VZW Iñigo, Ignatiaanse scholen in het algemeen en voor het Sint Jozefscollege in het bijzonder staat het optimaal integreren van ons onroerend erfgoed in het dagelijkse schoolleven waarbij het onroerend erfgoed zich 100% inschrijft in de economische realiteit van vandaag en morgen.

We willen het onroerend erfgoed, waar we terecht fier op zijn, echt 'levend' houden bij al onze betrokkenen (stakeholders) van ons college. Leerlingen, leerkrachten, medewerkers, ouders, ... oud leerlingen moeten zich echt betrokken voelen bij het onroerend erfgoed van ons college.

Vanuit deze filosofie van 'actieve betrokkenheid' streven wij er ten volle naar dat al de gebouwen die binnen het kader van onroerend erfgoed vallen ook 100% op een nuttige en verantwoorde wijze worden gebruikt binnen het college.

Wij streven er naar dat al de beschikbare gebouwen actief worden gebruikt met een 100% nuttigheidswaarde vandaag, ...morgen ... en overmorgen.

Dit impliceert dat we niet opteren voor het investeren op korte en lange termijn voor zaken / gebouwen die we als een 'museum bestemming' kunnen omschrijven. Onze beperkte financiële middelen, die overwegend publieke overheidsmiddelen zijn, willen wij op de meest efficiënte en effectieve wijze aanwenden ten voordele van onze leerlingen, leerkrachten, ouders,... zij moeten de meerwaarde zien en voelen op een dagdagelijkse basis.

Onze schoolwereld en schoolomgeving wijzigt en evolueert constant en vraagt op een permanente basis naar nieuwe invullingen voor nieuwe noden. Als scholengroep zijn we verplicht om constant en maximaal in te spelen op deze nieuwe eisen teneinde de totale aantrekkelijkheid van de school / schoolgroep te behouden. En dit leidt ook automatisch tot constant en kritisch herdenken van de bestemmingen en invullingen van onze infrastructuur en gebouwen.

Waar in het verleden een internaat in Aalst een belangrijke aantrekkingsfactor was voor het recruterende van leerlingen, is dit vandaag geenszins meer het geval. Waar een tien- tot twintigtal jaren geleden het internaat tussen de 120 / 140 internen had, moeten we sinds 2008 al het nodige doen om de bezetting constant te houden op 85 internen.

Anderzijds is er vandaag en morgen meer nood binnen het nieuwe pedagogische kader (zoals opgelegd door de overheden) om als scholengroep enerzijds een breder onderwijsaanbod aan te bieden binnen het secundair onderwijs en om anderzijds aan de leerlingen ook een meer gedifferentieerd onderwijs aan te bieden.

Dit heeft tot het gevolg dat er niet alleen nood is aan meer schoolruimte maar ook aan een meer gedifferentieerd aanbod qua ruimte en infrastructuur (tegelijk meer klassieke klaslokalen en kleinere klasruimtes voor gedifferentieerd onderwijs).

Vanuit deze bovenstaande filosofie willen we zo veel mogelijk inzetten op het juiste gebruik van onze historische gebouwen waarbij we steeds streven om de historische functie maximaal te bestendigen.

Concreet betekent dit dat we er op hopen dat we het 'laatste kwart 18de eeuwse internaat gebouw (pand B) zo snel mogelijk opnieuw als een 'echt internaat' 'levend' kunnen maken. Het zal binnen het onroerend erfgoed van Vlaanderen het enige echte historische internaatsgebouw zijn dat nog effectief in gebruik zal zijn. Vanuit de actuele plannen zal de beschikbare capaciteit aan internen-kamers (na de finalisering van de werken) ruimschoots boven de reële noden aan internen-kamers liggen zodat een bijkomende capaciteit niet nodig zal zijn.

Het klassengebouw uit 1937 (pand C) willen we maximaal inschrijven in de historische waarde van het schoolgebouw en hebben we de intentie om dit ook voor de toekomst ook als schoolgebouw te blijven gebruiken, met respect van de historische elementen.

Onze tweede kwart 18de eeuwse kerk (pand F) zullen we ook in de komende jaren blijven bestemmen als kapel, bezinningsruimte en multifunctionele stille ruimte zodat het historische erfgoed ook ten volle tot haar recht blijft komen.

De bestemming van het 1ste kwart 17de eeuwse collegegebouw met 19de eeuwse twee beukige refer (pand G) zal ook 100% in zijn actuele functie als multifunctionele ruimte bestemd blijven in de toekomst zodat ook de hoge erfgoedwaarde van dit pand, zowel binnen als buiten, wordt behouden.

En als laatste is er het midden 17de eeuwse klasgebouw met moderne voorgevel in de Pontstraat (pand A). Hier is het onze bedoeling om opnieuw dit gebouw in te richten in lijn met haar oorspronkelijke historische bestemming. Vooreerst willen we al de bestaande exterieurelementen (voorgevel van 1937, achtergevel, dakstructuur) 100% intact houden met de actuele status.

Binnenin zouden we de historische elementen van de gelijkvloerse verdieping maximaal willen behouden en volop integreren met onze nieuwe noden om kleinere klaslokalen in te richten teneinde volop te beantwoorden aan de nieuwe wensen van gedifferentieerd onderwijs.

Om de historische waarde van het 'klasgebouw' maximaal te onthouden zouden we op de 1e, 2de, 3de en zolderverdieping willen streven om dit gebouw binnen zijn bestaande structuur om te bouwen naar enerzijds 4 klassen (1^e, 2de verdieping) en de derde verdieping samen met de zolder opnieuw om te vormen tot een echte multifunctionele zolderruimte om er de diverse 'zachte pedagogische opleidingen' te laten plaats hebben.

Dit zal onze leerlingen toelaten om vanuit hun dagdagelijkse activiteiten constant het echte onroerend erfgoed ten volle te waarderen en het als het ware 'volledig in zich opnemen'.

Plan met aanduiding panden. Panden in kleur aangeduid zijn opgenomen in het beheersplan

Beknopte technische visie: (door de architecten)

Om de visie van de school waar te kunnen maken zijn voor de Panden C, F en G momenteel geen structureel ingrijpende werken nodig; de indeling van de gebouwen laat in de huidige vorm nuttig gebruik toe. De gevels en daken van Pand C zullen evenwel gerestaureerd worden; daartoe werd een afzonderlijk dossier opgemaakt door NV Van Looy Group.

Deze gebouwen worden hier ook niet verder besproken aangezien hier geen structurele wijzigingen te voorzien zijn binnen de komende 20 jaar.

De werken aan Pand B, dat als internaatgebouw wordt behouden, zijn gestart maar werden/worden om budgettaire redenen gefaseerd uitgevoerd. De eerste en tweede fase waarbij vooral funderingen, dringende algemene stabiliteitswerken en rioleringen werden aangepakt zijn voltooid. De derde fase start op in de eerste helft van 2018 en omvat in hoofdzaak structurele werken ter hoogte van de verdiepingvloeren, het creëren van de onderstructuur van de bijkomende trappen en het plaatsen van binnenmuren.

Voor wat Pand B betreft konden structurele werken niet vermeden worden. Voor pand B werd reeds een uitgebreid dossier ingediend met geplande werken die geruime tijd geleden werden goedgekeurd door de diverse subsidiërende overheden, waaronder Agion en Onroerend Erfgoed.

Een vierde en eventueel vijfde fase werden ooit voorbereid, — deze maakten oorspronkelijk deel uit van één groot dossier — doch deze deeldossiers dienen omwille van het lange tijdsverloop geactualiseerd te worden. Het is naar aanleiding van de voorbereiding van de vierde fase en de bijhorende subsidieaanvraag dat ook de noodzaak van opmaak van een beheersplan is opgedoken.

De conceptuele aanpak van Pand B liet toe het oorspronkelijk karakter van het internaatgebouw te bewaren, zij het rekening houdend met geldende normering aangaande stabiliteit en brandveiligheid. Hieromtrent werden afspraken gemaakt tussen de bouwheer, architect Bart Uvin en Onroerend Erfgoed.

Om de visie en het programma van de school waar te kunnen maken dient het Pand A herbestemd te worden. Zoals reeds aangegeven door het schoolbestuur past de bijzonder kleinschalige indeling van internenkamers, nu verspreid over drie verdiepingen en met een niet te verwaarlozen bruto-oppervlakte van 750 m², niet meer binnen de schoolwerking. De internaatfunctie, en dus ook de kleine kamers, dienen plaats te ruimen voor klasfuncties en aanverwante. Technisch gezien veronderstelt dit echter een analoge aanpak als bij Pand B: stabiliteits-technisch zijn hier ingrijpende werken noodzakelijk.

Anderzijds kunnen, eveneens analoog aan pand B, belangrijke originele bouwkundige elementen behouden blijven: de wanden en gewelven en diverse andere erfgoedelementen op de gelijkvloerse verdieping zullen binnen de huidige (eigenlijk ook niet meer originele) indeling van 1937 behouden blijven.

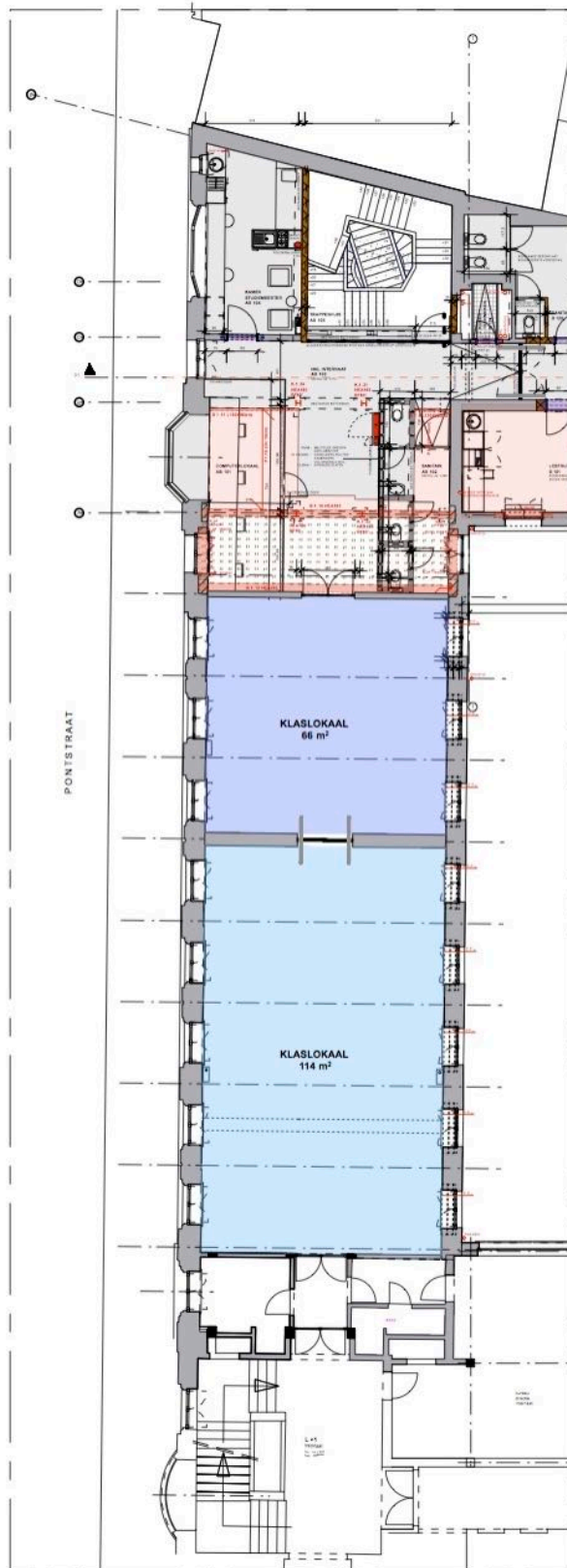
De structurele werken aan Pand A omvatten in hoofdzaak de versterking van de vloeren om te voldoen aan de huidige brand- en veiligheidsnormen, maar ook aan de comfortnormen vereist voor klasgebouwen.

Voorts kan de gehele dakstructuur gerestaureerd worden in originele toestand (inclusief dakkapellen) wanneer ook de mansardedaken met asbestcementleien verdwijnen. Een grote open zolder met zichtbare structuur biedt potentieel als multifunctionele ruimte wanneer de ongebruikte zoldervloer wordt verwijderd. Op heden is de zolderruimte te klein om begaanbaar of bruikbaar te zijn, waardoor de onbenutte ruimte ook (zichtbaar) degradeert bij gebrek aan onderhoud.

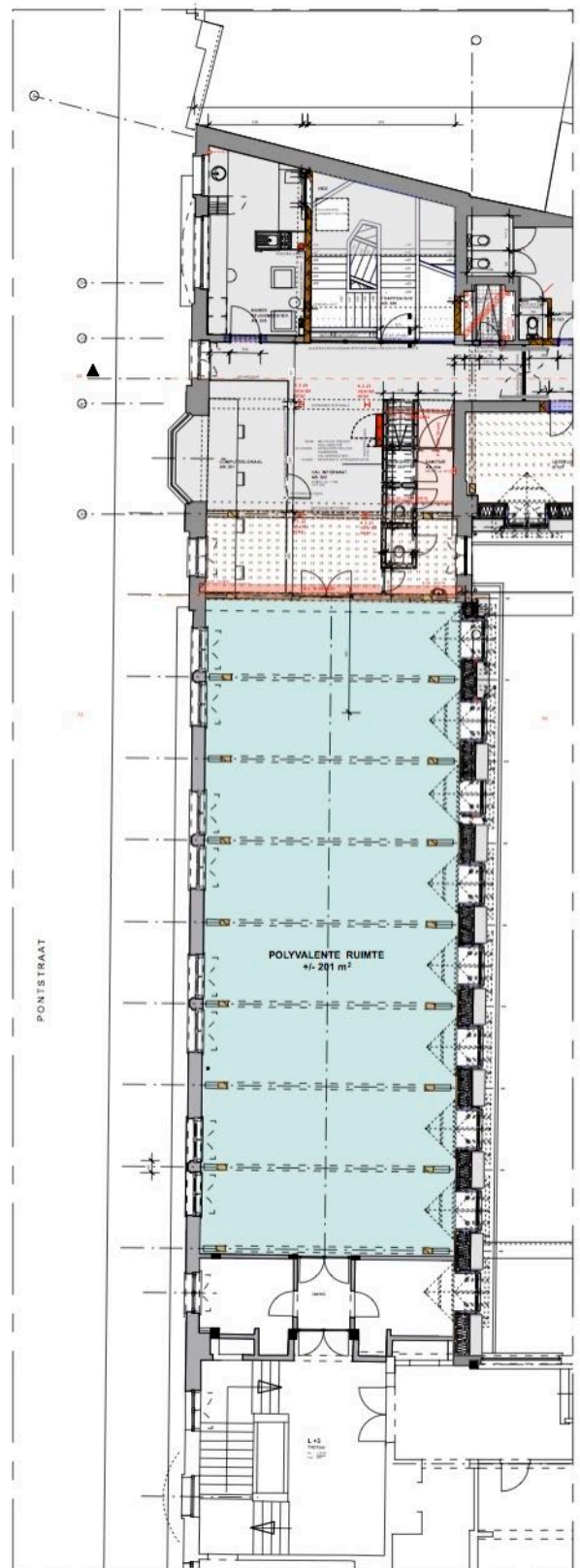
Vanop openbare plaatsen zal de transformatie na herinrichting en restauratie quasi onzichtbaar blijven. De gevels van het pand worden zowel aan de straatzijde als aan de speelplaatszijde behouden en gerestaureerd.

Aangezien het pand vrij smal is, biedt het weinig of geen mogelijkheid om er doorlopende circulatie mogelijk te maken. Voorstel zou zijn om de beschikbare ruimte op de eerste en tweede verdieping centraal op te delen en de respectievelijk gecreëerde klassen of ruimtes bereikbaar te maken vanuit de aanpalende vleugels. In elk geval zal de mogelijkheid tot doorgang door de klassen zelf behouden blijven, in het belang van de toegankelijkheid en vluchtwegen.

Hieronder wordt **voorlopig** aangegeven hoe de verdiepingen van het gebouw functioneel heringericht zouden kunnen worden; de aangegeven groottes van de lokalen en de indeling van de verdiepingen 1, 2 en 3 zijn vanzelfsprekend onder voorbehoud, doch ze houden maximaal rekening met de bestaande oude hoofdstructuren.

Eerste verdieping **schaal 1/250**

Derde verdieping **schaal 1/250**

(De uitgebreide plannen van de nieuwe toestand vindt men terug in bijlage 4)

Een systematische(re) opsomming van de doelstellingen per pand vindt men op volgende bladzijden:

6. MAATREGELEN

ARCHEOLOGIE:

Het Sint-Jozefscollege is beschermd als monument omwille van de historische, en artistieke waarde. Dit impliceert dat ook de ondergronds, archeologische, resten van voorlopers van de beschermde gebouwen beschermd zijn.

Naar aanleiding van de eerste restauratiefase van vleugel B werd reeds archeologisch onderzoek uitgevoerd. Er zijn verder geen werken in de bodem gepland; alle werken zijn reeds uitgevoerd. Indien er toch werken in de bodem moeten gebeuren is een archeologietraject noodzakelijk. In geval van geplande bodemingrepen dient contact opgenomen te worden met erfgoedconsulent archeologie van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

CONCRETE RICHTLIJNEN:

De zes panden opgenomen in het beheersplan van het Sint-Jozefscollege in Aalst zijn beschermde monumenten. De historische achtergrond van de panden rechtvaardigt de restauratie van het monument door gespecialiseerde vaklui. Deze criteria kunnen opgenomen worden in de bouw- of restauratiedossiers.

TOESTAND OP 1 JANUARI 2018:

De lopende restauratiewerken aan panden B en C werden reeds goedgekeurd en zijn al deels uitgevoerd (pand B) of starten binnenkort (pand C). Voor de restauratie van de internaatsvleugel B zullen nog één grote of mogelijk twee deelfasen opgestart worden, waarvan de fasering, noch timing bepaald kunnen worden omwille van op heden ongekende budgetten.

PAND A:

Bij pand A zijn aan de zuidzijde, het aanpalende gedeelte met pand B of hoekgebouw, reeds werken uitgevoerd. De werken aan hoekgebouw AB maken deel uit van het restauratiedossier van de lange vleugel B. Aan de verdiepingen van Pand A, waarin op heden nog het internaat is gehuisvest, kan pas begonnen worden wanneer het internaat kan verhuizen naar Pand B.

Fase I en II zijn afgerond. Fase III start half 2018. Zodra het beheersplan is goedgekeurd kan men aan Fase IV Fase V beginnen.

PAND A:**EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN****Fase V:**

Fase V betreft minstens volgende werken: (verdere deelfasering op heden nog niet te bepalen)

- De verschillende elementen van de gevels dienen naar oorspronkelijk model hersteld of gerestaureerd worden: buitenschrijnwerk, metselwerk, leiendak, zandstenen elementen, daklijst, ...
- Het binnen- en buitenschrijnwerk wordt vervangen en hersteld. Het eikenhouten dakspant met hoge monumentenwaarde dient behouden en gerestaureerd te worden waar nodig inclusief de cementstenenvloer op de begane grond in de gang.
- De klaslokalen op de verdiepingen worden verwezenlijkt na het vervangen van de vloeren, door de binnenmuren te verwijderen en er nieuwe te plaatsen.
- Integrale restauratie en nieuwe afwerking van de 1ste, 2de en 3de (zolder)verdieping van Pand A

TERUGKERENDE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Het binnen- en buitenschrijnwerk zal afhankelijk van de gebruikte verf om de 10 jaar overschilderd dienen te worden. Dit geldt ook voor het schilderwerk op de muren. De goten dienen halfjaarlijks te worden uitgekuisd. De riolering en de schouwen dienen minstens om de 5 jaar te worden nagekeken.

HOEKGEBOUW AB :**EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN****Fase I:**

Fase I betreft de afbraak-, ontmantelingswerken, funderings- en rioleringswerken uitgevoerd

Fase II:

Bij fase II gebeuren er ingrepen op de essentiële structurelementen. uitgevoerd

Fase III:

Fase III betreft de consolidatie van het metselwerken en het vernieuwen van vloeren... uit te voeren in 2018

Fase IV:

In fase IV start de afwerking van het interieur..... opstart opmaak dossier in 2018, waarvoor beheersplan

PAND B:**EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN****Fase I:** uitgevoerd

Fase I betreft de afbraak- en ontmantelingswerken en de funderingswerken + rioleringen

Fase II: uitgevoerd

Bij fase II gebeuren er civieltechnische werken:

- Consolidatie van dragende en niet-dragende muren door injectie, wapening en vervangend metselwerk;
- Structureel herscheppen van de bestaande gewapend betonplaten en balken d.m.v. betonrenovatie, lijmwapening en gewapend beton opstort;
- Houtrestauratie met polymeerchemische houtprothese en wapening;

Fase III: uit te voeren in 2018-2019

Fase III betreft de consolidatie van metselwerken, het uitbreken en vernieuwen vloeren, het maken van de onderstructuur van nieuwe trappen en het optrekken van binnenmuren.

Fase IV: Opstart opmaak dossier in 2018, waarvoor beheersplan.

In fase IV starten de werken aan het dak, schrijnwerk en interieurafwerking. Dit bevat onder andere:

- restauratie daktimmer
- mansardedak verwijderen en vervangen door dakkapellen aan de kant van de speelplaats
- nieuwe dakbedekking (natuurleien i.p.v. asbestleien)
- gevelrestauratie
- nieuwe buitenschrijnwerken
- interieurafwerking en ingebruikname.
- Technieken
- ...

TERUGKERENDE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Het binnen- en buitenschrijnwerk zal afhankelijk van de gebruikte verf om de 10 jaar overschilderd dienen te worden. Dit geldt ook voor het schilderwerk op de muren. De goten dienen halfjaarlijks te worden uitgekuisd. De riolering en de schouwen dienen minstens om de 5 jaar te worden nagekeken.

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Panden AB & B; Fase I: Afbraak- en ontmantelingswerken en de funderings- en rioleringswerken	x		
Panden AB & B; Fase II: Consolidatie van dragende en niet-dragende muren door injectie, wapening en vervangend metselwerk; Structureel herscheppen van de bestaande gewapend betonplaten en balken d.m.v. betonrenovatie, lijmwapening en gewapend beton opstort; Houtrestauratie met polymeerchemische houtprothese en wapening;	x		
Panden AB & B; Fase III: Consolidatie van metselwerken, het uitbreken en vernieuwen van draagvloeren, het maken van de onderstructuur van nieuwe trappen en het optrekken van binnenmuren	x		
Panden AB & B; Fase IV: werken aan het dak, gevels, schrijnwerk en interieurafwerking	x		
Pand A Fase V: totale herbestemming en restauratie pand A	x		

Pand A en B

EXTERIEUR:			
Schilderwerk op buitenpleisterwerk		1maal/10jaar	
Schilderwerk buitenschrijnwerk		1maal/5jaar	
Schilderwerk kroonlijst		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel gevelpleisterwerk (pand B)		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel metselwerk (bakstenen en voegen)		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel geveldelen in natuursteen		1maal/10jaar	
Reinigen goten		2maal/1jaar	
Nazicht en herstel goten/kilgoten/zakgoten		1maal/1jaar	
Nazicht en herstel dakdichting in leien/lood/zink en koper		1maal/1jaar	
Nazicht en herstel daktimmer		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel binnenschrijnwerk incl. hang- en sluitwerk		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel kroonlijsten		1maal/5jaar	
Controle door Monumentenwacht		1maal/3jaar	
INTERIEUR:			
Fase IV: algemene interieurrestauratie	x		
Nazicht en herstel binnenschrijnwerk inclusief hang- en sluitwerk		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel schilder- en pleisterwerk in ruimtes met erfgoedwaarde		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel van stucwerk		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel vloerafwerking		1maal/10jaar	

PAND C:
EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN
Korte termijn:

Op korte termijn dienen de geplande werken aan het exterieur, de gevels en de daken uitgevoerd te worden. Hier is een goedgekeurd restauratie dossier voor opgemaakt.

Lange termijn:

De interieurwerken worden op lange termijn gepland. Het interieur bevat nog weinig authentieke elementen.

TERUGKERENDE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
EXTERIEUR:			
Algemene exterieurrestauratie	x		
Nazicht en herstel van kunststeen		1maal/5jaar	
Schilderwerk buitenschrijnwerk		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel metselwerk (bakstenen en voegen)		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel geveldelen in natuursteen		1maal/10jaar	
Reinigen goten		2maal/jaar	
Nazicht en herstel goten/afvoeren		1maal/3jaar	
Nazicht en herstel dakdichting		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel binnenschrijnwerk incl. hang- en sluitwerk		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel kroonlijsten		1maal/3jaar	
Controle door Monumentenwacht			

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
INTERIEUR:			
Kelder dichtingswerken	x		
Nazicht en herstel kelderdichting		1maal/3jaar	
Nazicht en herstel vloeren		1maal/5jaar	
Restauratie schilder- en pleisterwerk	x		
Nazicht en herstel binnenschrijnwerk		1maal/10jaar	

PAND F:
EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Korte termijn:

Op korte termijn dienen de werken aan het exterieur; het buitenschrijnwerk, de gevels en de daken uitgevoerd te worden.

Lange termijn:

Op lange termijn gebeuren de interieurwerken

- Herstel van binnen**pleisterwerk** op wanden en gewelven.
- Wand en de gewelven **herschilderen** met dampdoorlatende kalkverf.
- ...

TERUGKERENDE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
EXTERIEUR:			
Restauratie dakdichting leien/lood/koper/zink	x		
Nazicht en herstel dakdichting leien, lood en koper/zink		1maal/jaar	
Algemene restauratie dakluiken	x		
Ontroesten en schilderen metaalelementen (ankerstaven en dakladder)	x		
Bliksembeveiliging nakijken en indien nodig aanvullen/vernieuwen	x		
Plaatsen van genormeerde ladderhaken	x		
Restauratie van de glas-in-lood-ramen	x		
Nazicht en herstel loopbruggen		1maal/10jaar	
Vervangen van afdekkappen	x		
Druipkralen plaatsen ter hoogte van dorpels en kroonlijsten	x		
Kroonlijst in het fronton herstellen/en of delen vervangen	x		
Restauratie onderdelen in natuursteen	x		
Restauratie gevelmetselwerk	x		
Schilderwerk buitenschrijnwerk (kroonlijst, deuren, dakkapellen, enz.)		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel metselwerk en geveldelen in natuursteen		1maal/10jaar	
Reinigen dakgoten		2maal/jaar	
Controle door Monumentenwacht		1maal/3jaar	

INTERIEUR:			
Restauratie pleisterwerk en stucwerk	x		
Restauratie schilderwerken wanden en plafonds	x		
Restauratie bevloering	x		
Restauratie binnenschrijnwerk (deuren, lambrisering, preekstoel, biechtstoel)	x		
Maatregelen vocht -en/of zoutschade	x		
Restauratie medaillons	x		

Restauratie kruisweg	x		
Restauratie schilderijen altaar (2 stuks)	x		
Nazicht en herstel altaar en zijstukken			

Orgel

Restauratie orgelkast (ifv verzakking)	x		
Nazicht en herstel windlekken		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel binnenwerk		1maal/5jaar	

PAND G:**EENMALIGE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN**

Korte termijn:

Fase I: betreft de werken aan het exterieur, de gevels en de daken.

Lange termijn:

In fase II gebeuren de interieurherstelwerken

- Gebroken blauwe hardsteen herstellen
- ...

TERUGKERENDE MAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
EXTERIEUR:			
Restauratie dakdichting (leien, lood, zink en koper)	x		
Restauratie goten en afvoeren	x		
Restauratie metselwerk en natuursteen voorgevel	x		
Restauratie smeedwerk (gevelankers, hand- en sluitwerk)	x		
Restauratie houten buitenschrijnwerk	x		
Restauratie glas-in-lood ramen	x		
Nazicht en herstel dakdichting (leien, aansluitingen in lood, zink of koper)		1maal/3jaar	
Nazicht en herstel metselwerk en natuursteen gevels		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel goten en afvoeren		1maal/5jaar	
Nazicht en herstel buitenschrijnwerk		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel schilderwerk buitenschrijnwerk		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel glas-in-lood ramen		1maal/5jaar	
Reinigen dakgoten		2maal/jaar	
Controle door Monumentenwacht		1maal/3jaar	

INTERIEUR:			
Restauratie bevloering	x		
Nazicht en herstel binnenschrijnwerk		1maal/10jaar	
Schilderen van ruimtes met erfgoedwaarde		1maal/10jaar	
Nazicht en herstel pleister- en stucwerk		1maal/10jaar	
Restauratie muurschilderingen met trompe d'oeilles	x		

7. OPVOLGING EN EVALUATIE

Deze huidige werkzaamheden aan de Panden A & B worden opgevolgd door bvba architect Bart Uvin, hierin bijgestaan door architectenbureau Van Severen bvba, de Afdeling Onroerend Erfgoed en de Stadsdiensten.

Na het voltooien van de werkzaamheden zullen de architectenbureaus een eindrapport opmaken en overhandigen aan de Afdeling Onroerend Erfgoed.

Hierna zal de Monumentenwacht de toestand blijven opvolgen en bevindingen doorgeven aan het de vzw Iñigo Ignatiaansescholen.

De verslagen van Monumentenwacht zullen als basis dienen voor een vijfjaarlijkse rapportering.

8. EXTRA TOEVOEGINGEN

Bijlagen	Niet van toepassing (en dus niet bijgevoegd)	Bijgevoegd (nummering!)
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)		Bijlage 1
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating		Zie hoofdstuk 6
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed die in aanmerking komen voor een premie met aanduiding op kaart	Niet van toepassing	
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Niet van toepassing	
Lijst van cultuurgoederen die in aanmerking komen voor een premie	Zie lijst pg. 68	
Lijst van premiegerechtigde werken aan een orgel dat dateert van na WOI	Niet van toepassing	
Lijst van handelingen waarvoor CBS niet kan oordelen dat ze van dien aard zijn om wezenlijke eigenschappen van een DG/SG te verstoren	Niet van toepassing	
Plannen - bestaande toestand		Bijlage 2
Plannen - waardstelling		Bijlage 3
Plannen - nieuwe toestand		Bijlage 4
Plannen - bouwfases		Bijlage 5
Fotodossier		Bijlage 6

Opgemaakt te Dendermonde op 16 maart 2018 aangepast na pré-advies (25 juni 2018) op 4 december 2018 en aangepast na pré-advies 19 maart 2019 op 2 mei 2019. Aangepast na opmerking cultuurgoederen op 23 mei 2019.

door architectenbureau VAN SEVEREN bvba

Bibliografie

Del Campe verzamelingen. (2017, oktober 12). Opgehaald van Del Campe: www.delcampe.net

Van De Perre, D. (2011). Architectuur van de verlichting. In D. Van De Perre, *De bouwwerken aan het 'Koninklijk College' in 177-1785* (pp. 68-73). Gent.

DE GROOTE K.&MOENS J. 1995: De oudste stadsversterking van Aalst (prov. Oost-Vlaanderen), Archeologie in Vlaanderen IV-1994, 95-148

VIOE. (2009-2010). Archeologisch onderzoek te Aalst - Sint-Jozefcollege (Prov. Oost-Vlaanderen) 2009-2010.

Collectie Stadsarchief Aalst. Opgehaald van www.madeinaalst.be

Collectie Geeroms. Opgehaald van www.madeinaalst.be

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Sint-Jozefscollege [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/216> (geraadpleegd op 24 april 2019).